

AWDURDOD TÂN AC ACHUB CANOLBARTH A GORLLEWIN CYMRU

DATGANIAD O GYFRIFON

2019-20

DATGANIAD O GYFRIFON**TUDALEN**

Adroddiad Naratif	2-9
Datganiad o Gyfrifoldebau	10
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	11-13
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	14
Datganiadau Ariannol Craidd	15-18
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd	19-73
Cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân	74-76
Geirfa	77-81

Adroddiad Naratif

Cyflwyniad

Manylir ar y canllawiau strategol ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru yn y Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub, a luniwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Fframwaith Cenedlaethol yn ceisio ehangu rôl Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru mewn perthynas ag atal, addysg ac ymgysylltu â'r cymunedau y maent yn eu gwasanaethu, gan sicrhau nad yw eu gallu ymatebol i ddiffodd tanau yn cael ei beryglu.

Trosolwg Sefydliadol

Crëwyd Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn 1996 trwy Ddeddf Llywodraeth Leol (Cymru) 1994, ac yn dilyn cyfuno Brigadau Dyfed, Powys a Gorllewin Morgannwg. Mae'r Gwasanaeth yn cynnwys bron dwy ran o dair o dir Cymru, gan ymestyn dros 12,000 milltir sgwâr, sy'n dir gwledig yn bennaf. Mae i'r ardal 58 o orsafoedd tân, ac mae'r Gwasanaeth yn cyflogi tua 1,300 o staff. Dyma'r trydydd Gwasanaeth Tân mwyaf yn y Deyrnas Unedig, gyda Gwasanaethau Tân yr Alban a Gogledd Iwerddon yn fwy nag ef.

Mae yna amrywiaeth eang o risgiau yn bodoli yn ardal y Gwasanaeth, gan amrywio o'r diwydiannau petrocemegol yn Aberdaugleddau, i'r risgiau sy'n gysylltiedig ag ardaloedd poblog megis Abertawe a Chastell-nedd Port Talbot. Mae yna hefyd gymuned ffermio helaeth a llawer o ddiwydiannau ysgafn eraill ledled yr ardal. Mae'r rhain, ynghyd â morlin helaeth a dyfrffyrdd mewndirol, yn cyfrannu at rai o'r risgiau arbenigol sy'n bodoli yn y Gwasanaeth.

Mae ein Cynllun Corfforaethol yn pennu ein gweledigaeth ar gyfer y dyfodol, sef y byddwn "yn Arweinydd Byd o ran Ymateb i Argyfyngau a Diogelwch Cymunedol", ynghyd â'r modd y byddwn yn cyflawni hyn trwy ein Nodau Strategol a'n Hamcanion Llesiant. Mae'r Awdurdod hefyd yn llunio cynlluniau blynyddol ar gyfer rheoli risgiau a gwella gwasanaethau, ac maent yn gynlluniau sy'n rhoi pwyslais cynyddol ar atal ac addysg.

Mae'r Gwasanaeth yn chwarae rhan lawn wrth weithio gyda'r cymunedau y mae'n eu gwasanaethu; un enghraifft o hyn yw cynnal archwiliadau Diogelwch Rhag Tân yn y Cartref. Mae'r Awdurdod yn gweithio mewn partneriaeth â gwasanaethau brys eraill, er enghraifft Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans Cymru (WAST), Heddlu Dyfed-Powys a Heddlu De Cymru, ac mae peth o'u hadnoddau wedi'u lleoli mewn nifer o'n heiddo; ac mae'r bartneriaeth â WAST i'w gweld hefyd yn y cynllun Cyd-ymatebydd, sy'n galluogi Diffoddwyr Tân ar Alwad i ymateb, yn rôl asiantiaid WAST, i rai galwadau meddygol-berthynol penodol. Mae mentrau eraill yn cynnwys ein gwaith yn y gymuned gyda chadetiad tân, sef menter sy'n cael ei chynnal gan ddiffoddwyr tân nad ydynt ar ddyletswydd ac y mae iddi ganghennau ledled Canolbarth a Gorllewin Cymru; y prosiect Phoenix, sydd wedi bod yn llwyddiannus iawn gyda grwpiau ieuenctid yn yr ardal; bod yn wirfoddolwyr cymunedol; a chymryd rhan yn y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a ffurfiwyd dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Mae Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn gyhoeddiad sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith; prif ddiben y ddogfen yw darparu gwybodaeth glir am sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru ar gyfer blwyddyn ariannol 2019-20.

Mae'r datganiadau, ynghyd â'u dibenion, fel a ganlyn:

Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon

Mae hwn yn nodi priod gyfrifoldebau'r Awdurdod a'i Swyddogion ar gyfer paratoi a chymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r datganiad hwn yn amlygu'r gost gyfrifyddu yn ystod y flwyddyn ar gyfer darparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm sydd i'w gyllido trwy drethiant. Mae awdurdodau yn codi trethiant er mwyn talu am y gwariant, yn unol â'r rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa drethiant yn y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid a'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Ystyrir bod Awdurdodau Tân ac Achub yn endidau "un gwasanaeth" a chyflwynir "darpariaeth y Gwasanaethau Tân" ar un llinell yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn

Mae'r Datganiad hwn yn dangos y symudiadau yn ystod y flwyddyn ar y Cronfeydd Wrth Gefn gwahanol a ddelir gan yr Awdurdod, sydd wedi'u dadansoddi'n 'Gronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy' (h.y. y rheiny y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethiant lleol) a Chronfeydd Wrth Gefn eraill. Mae'r (Gwarged) neu'r Diffyg ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos y gwir gost economaidd o ddarparu gwasanaethau'r Awdurdod, a cheir rhagor o fanylion yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae hwn yn wahanol i'r symiau statudol y mae'n ofynnol i Falans y Gronfa Gyffredinol eu talu, ac mae'r llinell Cynnydd/Gostyngiad cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd Wrth Gefn wedi'u clustnodi yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol statudol cyn i'r Awdurdod Tân ac Achub wneud unrhyw drosglwyddiadau yn ôl disgrisiwn i'r Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u clustnodi, neu allan ohonynt.

Mantolen

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r rhwymedigaethau a gydnabyddir gan yr Awdurdod fel yr oeddent ar y dyddiad a nodir ar y Fantolen. Mae'r Cronfeydd Wrth Gefn a ddelir gan yr Awdurdod yn cyfateb i asedau net yr Awdurdod (asedau llai rhwymedigaethau). Adroddir ar y Cronfeydd Wrth Gefn mewn dau gategori. Y categori cyntaf o Gronfeydd Wrth Gefn yw'r Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy, h.y. y Cronfeydd Wrth Gefn hynny y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal y Cronfeydd Wrth Gefn ar lefel ddarbodus ac unrhyw gyfyngiadau statudol o ran y defnydd ohonynt (er enghraifft Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf, na ellir ei defnyddio ond i ariannu gwariant cyfalaf neu i ad-dalu dyledion). Mae'r ail gategori o Gronfeydd Wrth Gefn yn cynnwys Cronfeydd Wrth Gefn sy'n dal enillion a cholledion heb eu gwireddu (er enghraifft y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn), lle byddai symiau ar gael i ddarparu gwasanaethau dim ond pe byddai'r asedau yn cael eu gwerthu; a Chronfeydd Wrth Gefn sy'n dal gwahaniaethau o ran amseru a ddangosir yn y llinell 'Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido o dan reoliadau' yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Datganiad Llif Arian

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar gyfer yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos y modd y mae'r Awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian

parod trwy ddosbarthu llifoedd arian yn weithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llifoedd arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y caiff gweithrediadau'r Awdurdod eu hariannu trwy drethiant ac incwm grant, neu gan y sawl sy'n cael y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli'r graddau y mae llifoedd arian parod allan wedi cael eu gweithredu ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu at waith yr Awdurdod o gyflawni gwasanaethau yn y dyfodol. Mae llifoedd arian parod sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol ar gyfer rhagfynegi hawliadau ar lifoedd arian parod yn y dyfodol gan y sawl sy'n darparu cyfalaf (h.y. benthyciad) i'r Awdurdod.

Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Mae hwn yn dangos sefyllfa ariannol cyfrif cronfa pensiwn y Diffoddwyr Tân, gan ddangos a oes ar yr Awdurdod arian i Lywodraeth Cymru, neu a oes ar Lywodraeth Cymru arian i'r Awdurdod, a hynny er mwyn mantoli'r cyfrif, ynghyd â manylion am ei asedau net.

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

Mae'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yn nodyn datgelu sy'n dwyn ynghyd berfformiad yr Awdurdod a adroddir ar sail gwariant a fesurir o dan arferion cyfrifyddu priodol, a hynny gyda chostau diffiniedig statudol i'r Gronfa Gyffredinol.

Nodiadau i'r Datganiadau Cyfrifyddu

Mae'r nodiadau'n cyflwyno gwybodaeth am sail baratoi'r datganiadau ariannol, ynghyd â'r polisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddir. Maent yn datgelu gwybodaeth nas cyflwynir yn unman arall yn y datganiadau ariannol, ond sy'n berthnasol er mwyn eu deall.

Datganiad Llywodraethu Blynnyddol

Mae'r datganiad hwn yn darparu adolygiad parhaus o effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Awdurdod, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol a'r systemau rheoli risgiau, er mwyn rhoi sicrwydd o ran eu heffeithiolrwydd a/neu gynhyrchu cynllun gwaith ar gyfer y rheolwyr i fynd i'r afael â'r gwendidau a nodir.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol yn cyd-fynd â'r Datganiad o Gyfrifon, ond nid yw'n rhan o'r Datganiad.

Crynodeb o'r Flwyddyn Ariannol

Cymeradwywyd y Gyllideb Refeniw a'r Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2019-20 gan yr Awdurdod Tân ar 4 Chwefror 2019.

Roedd y Gyllideb Refeniw a gymeradwywyd yn £49.867 miliwn, a chafodd ei chynyddu i £50.068 miliwn yn dilyn Cyfarfod Cyffredinol Eithriadol yr Awdurdod Tân a gynhaliwyd ar 5 Mehefin 2019, pan gyflwynwyd adroddiad cynhwysfawr i'r Aelodau ar y pwysau ychwanegol o £201 mil mewn pensiynau a gododd oherwydd diffyg yn y cyllid gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cynnydd ym mhensiwn cyflogwr y Diffoddwyr Tân. I ddibenion monitro, mae gwariant o £289 mil mewn perthynas â 2018-19, a ariennir o Gronfeydd Wrth Gefn, hefyd wedi cael ei gynnwys yn y Gyllideb Refeniw, gan roi cyfanswm Gyllideb Refeniw o £50.357 miliwn.

Roedd y gwariant refeniw net ar gyfer y flwyddyn yn £48.943 miliwn, ac roedd cyfanswm y cyfraniadau a ddaeth i law gan yr Awdurdodau Unedol yn £47.818 miliwn. Yn ystod y flwyddyn, roedd y trosglwyddiad net i Gronfeydd Wrth Gefn yn £399 mil, a arweiniodd at warged o £251 mil. Mae'r gwarged wedi cael ei drosglwyddo i Falans y Gronfa Gyffredinol, a hynny gyda chydabyddiaeth nad yw effaith ariannol y pandemig Covid-19 parhaus yn hysbys ac y bydd yn rhoi pwysau ar gyllideb 2020-21, a all gael ei hariannu'n rhannol gan Lywodraeth Cymru. Mae'r alldro yn seiliedig ar y ffigurau gwirioneddol, a hynny ar adeg paratoi'r cyfrifon.

Manylir ar refeniw'r flwyddyn o'i gymharu â'r gyllideb yn y tabl canlynol:

Yr alldro ar gyfer y flwyddyn 2019-20	Cyllideb £000	Gwirioneddol £000	Amrywiant £000
Refeniw			
Gwariant yn cynnwys grantiau	54,585	53,398	(1,187)
Incwm yn cynnwys grantiau	(4,228)	(4,455)	(227)
Gwariant Net yn cynnwys grantiau	50,357	48,943	(1,414)
Cyfraniadau Awdurdodau Unedol	(47,818)	(47,818)	0
Cyllid Pensiwn Llywodraeth Cymru	(1,775)	(1,775)	0
Trosglwyddiad i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn	(764)	399	1,163
(Gwarged)/Diffyg	0	(251)	251

Mae'r Awdurdod yn mynd i gostau gwariant refeniw ar eitemau, sydd fel arfer yn cael eu defnyddio o fewn y flwyddyn, ac ariennir hyn gan gyfraniadau'r chwe awdurdod lleol cyfansoddol, a hynny mewn cyfrannedd â'r boblogaeth. Ar gyfer 2019-20, roedd y cyfranneddau fel a ganlyn:

Awdurdodau Lleol Cyfansoddol	Gwerthoedd £000	Cyfran %
Cyngor Sir Caerfyrddin	9,838	21
Cyngor Sir Ceredigion	4,040	8
Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot	7,466	16
Cyngor Sir Penfro	6,552	14
Cyngor Sir Powys	6,951	14
Cyngor Dinas a Sir Abertawe	12,971	27
Cyfanswm	47,818	100.0

Ffynonellau Cyllid Refeniw

Mae referniw yn dod i law'r Awdurdod gan y ffynonellau canlynol:

2018-19 £000		2019-20 £000
3,072	Grantiau Refeniw	3,516
42	Llog	44
1,309	Ffioedd a Thaliadau/Ad-daliadau	895
4,423	Is-gyfanswm	4,455
0	Cyllid Pensiwn Llywodraeth Cymru	1,775
46,659	Cyfraniadau Awdurdodau Unedol	47,818
51,082	Cyfanswm y Cyllid Refeniw	54,048

Gwariant Cyfalaf

Cyfanswm gwariant cyfalaf y flwyddyn oedd £5.121 miliwn. Mae'r tabl canlynol yn amlinellu'r gwariant yn ôl categori ac ariannu ar gyfer 2019-20.

	Amcangyfrif 2019-20 £000	Amcangyfrif Diwygiedig 2019-20 £000	Gwirioneddol 2019-20 £000	Amcangyfrif 2020-21 £000
Gwariant:				
Eiddo – gwaith adnewyddu, addasiadau, adeiladau newydd	3,580	1,840	1,021	4,450
Seilwaith	35	48	0	35
Cerbydau, Peiriannau	9,528	2,855	2,573	9,258
Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu	0	0	1,489	0
Asedau Anniriaethol	0	278	38	0
Cyfanswm y Gwariant Cyfalaf	13,143	5,021	5,121	13,743
Ariennir gan:				
Cyfraniadau a Grantiau Cyfalaf	61	537	198	80
Rhoddion Cyfalaf	0	0	0	0
Derbyniadau Cyfalaf	125	125	16	0
Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	1,000	1,426	595	3,158
Benthyca	11,957	2,933	4,312	10,505
Cyfanswm Ariannu	13,143	5,021	5,121	13,743

Cymeradwywyd y Rhaglen Gyfalaf o £13.143 miliwn gan yr Awdurdod Tân ym mis Chwefror 2019, ac fe'i diwygiwyd wedi hynny ar gyfer llithriant ac ailbroffilio prosiectau i £5.021 miliwn, fel y'i cymeradwywyd gan yr Awdurdod Tân ym mis Rhagfyr 2019. Gellir priodoli'r amrywiant rhwng y gyllideb wreiddiol a'r alldro gwirioneddol, yn rhannol, i'r prosiectau canlynol: Datblygu Ardal y Gogledd £1.1 miliwn, Datblygu Coed-yr-iarll (Earlwood) £0.5 miliwn, Prosiect Machynlleth £0.725 miliwn, offer TGCh £0.8 miliwn, Cerbydau £2.8 miliwn, a Chyfarpar Diogelu Personol Strwythurol £1.9 miliwn. Mae'r asedau sy'n cael eu hadeiladu yn cynnwys tri pheiriant awyr, tri phwmp achub, a chyfarpar ar gyfer tri phwmp achub arall.

Benthyca Cyfalaf

Mae'r Cod Darbodus yn galluogi'r Awdurdod i bennu ei derfynau benthyca ei hun, ar yr amod bod y Swyddog Ariannol Cyfrifol yn ystyried bod y terfynau hynny yn ddarbodus, yn gynaliadwy ac yn fforddiadwy. Daw'r holl fenthyciadau oddi wrth y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb), ac eithrio un benthychiad Buddsoddi i Arbed gan Lywodraeth Cymru. Cafwyd pedwar benthychiad allanol newydd, gwerth cyfanswm o £4 miliwn, yn ystod y flwyddyn gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus. Cyfanswm y prifswm sy'n ddyledus ar 31 Mawrth 2020 yw £19.738 miliwn.

Rheoli'r Trysorlys

Cymeradwywyd Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys (TMSS) 2019-20 yr Awdurdod gan yr Awdurdod Tân ar 18 Mawrth 2019.

Mae'r TMSS yn pennu Dangosyddion Darbodus y Cyfalaf, gan gynnwys y Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw, Benthyca, a'r Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol. Wedi'u cynnwys yn y Datganiad hwn y mae'r Dangosyddion Darbodus a'r Dangosyddion Rheoli'r Trysorlys.

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2020, roedd y trafodiadau benthyca o fewn terfynau cymeradwy, ac roedd pob buddsoddiad yn bodloni'r meini prawf o ran teilyngdod i gael credyd ar ddyddiad y blaendal.

Mae'r tabl isod yn manylu ar y Gofyniad Cyllido Cyfalaf (CFR) o'i gymharu â Dyled Allanol.

	Amcangyfrif 2019-20 £000	Gwirioneddol 2019-20 £000
Gofyniad y Cyllid Cyfalaf (CFR) Yn agor 1 Ebrill 2019	29,293	25,579
Symudiad yn yr CFR yn cael ei gynrychioli gan:		
Angen cyllido net am y flwyddyn Llai Darpariaeth Isafswm Refeniw/Darpariaeth Refeniw Gwirfoddol	11,957	5,121
Symudiad yn yr CFR Yn cau 31 Mawrth 2020	9,523 38,816	(2,737) 27,963
Dyled Allanol		
Benthyca Allanol	27,000	19,738
Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill	3,452	3,452
Cyfanswm y Ddyled Allanol	30,452	23,190
Tanfenthyca/(Gorfenthyca)	8,364	4,773

Ymrwymiad Pensiwn

Yn 2019-20, ymddeolodd pedwar deg wyth aelod o staff. Mae cost net Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân i'r gyllideb refeniw yn parhau i dyfu, ac mae'r rhwymedigaeth mewn perthynas ag ymrwymadau pensiwn yn y dyfodol wedi cynyddu o ganlyniad i addasiadau a wnaed gan yr Actiwariaid i'w rhagdybiaethau. Ar 31 Mawrth 2020, roedd y rhwymedigaeth, a aseswyd ar sail rhagdybiaethau actiwaraidd, yn £492.887 miliwn ar gyfer Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân, ac yn £21.759 miliwn ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

O dan Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 19 (Buddion Cyflogeion), mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddarparu manylion yr asedau a rhwymedigaethau'r dyfodol ar gyfer pensiynau sy'n daladwy i gyflogeion, yn gyn-gyflogeion ac yn gyflogeion presennol, fel ei gilydd. Amlinellir hyn yn fanylach yn y datgeliadau i'r cyfrifon, o dan nodyn 30.

Cyfrifyddu o ran y Cyfrifon Wrth Gefn

Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, mae'r Datganiad o Gyfrifon yn dangos y Cronfeydd Wrth Gefn sy'n cael eu dwyn ymlaen i 2020-21. Mae hyn yn gyson â thriniaeth gyfrifyddu'r blynyddoedd blaenorol, ac mae'r arfer o gynnal a defnyddio Cronfeydd Wrth Gefn yn ffurfio conglfaen i sefydlogrwydd ariannol corfforaethol a'r gwaith o gynllunio gwasanaethau gweithredol yn y byrdymor a'r tymor canolog.

Costau Cyllid Cyfalaf

Roedd y tâl y codwyd amdano ar gyfrifon refeniw'r Gwasanaeth, er mwyn adlewyrchu cost yr asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd wrth ddarparu gwasanaethau, yn £2.934 miliwn. Mae hon yn gost dybiannol ar gyfer dibrisiant ac amorteiddiad, ac addasir y balans ar ddiwedd y flwyddyn er mwyn peidio ag effeithio ar y cyfraniadau sy'n ofynnol i ariannu'r Gwasanaeth. Mae'r gost wirioneddol i'r Gwasanaeth o ran ariannu cyfalaf yn £710 mil ar gyfer llog benthyca a les cyllid, yn £1.928 miliwn ar gyfer Darpariaeth Isafswm Refeniw, ac yn £595 mil ar gyfer cyfraniad refeniw.

Effaith yr Hinsawdd Economaidd Gyfredol

Am dros ddegawd, mae'r sector cyhoeddus wedi bod yn destun agenda cyni y Llywodraeth ac, er gwaethaf arwyddion diweddar fod y sefyllfa'n lleddfu, mae setliadau ac adnoddau ar gyfer llywodraeth leol, yn benodol, yn parhau i fod yn dynn iawn. Mae'r hinsawdd ariannol yr ydym yn gweithredu ynddo ar hyn o bryd yn parhau i roi pwysau ar y lefelau gwasanaeth a ddarparwn wrth i ni ymestyn ein hadnoddau ymhellach fyth. Rydym yn parhau i adolygu ein cyllideb mewn modd beirniadol, a hynny trwy gael trafodaeth agored, barhaus â'r staff a'r cyhoedd ynghylch sut y gallwn barhau i wneud gwelliannau ac arbedion effeithlonrwydd yn y dyfodol.

Gadawodd y Deyrnas Unedig yr Undeb Ewropeaidd ar 31 Ionawr 2020 ac mae bellach wedi dechrau ar gyfnod trosglwyddo o 11 mis. Yn ystod y cyfnod hwn, y mae'r Deyrnas Unedig, i bob diben, yn aros yn undeb tollau a marchnad sengl yr Undeb Ewropeaidd ac yn parhau i ufuddhau i reolau'r Undeb Ewropeaidd. Mae'n bosibl y bydd yr ansicrwydd parhaus ynghylch ymadawiad y Deyrnas Unedig o'r Undeb Ewropeaidd a'r cytundeb masnach yn cael effaith ar yr economi leol, cyllid lleol, a'r gwasanaethau a ddarperir gan Wasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Ar 11 Mawrth 2020, cyhoeddodd Sefydliad Iechyd y Byd fod yr achosion o Covid-19 yn bandemig. Mae'r pandemig wedi achosi aflonyddwch cymdeithasol ac economaidd byd-eang,

gan gynnwys y dirwasgiad byd-eang mwyaf ers y Dirwasgiad Mawr. Mae wedi arwain at ohirio neu ganslo digwyddiadau chwaraeon, crefyddol, gwleidyddol a diwylliannol, ynghyd â phrinder eang o ran cyflenwadau, a waethygydd gan brynu gwyllt. Ar yr ochr gadarnhaol, mae'r allyriadau llygryddion a nwyon tŷ gwydr wedi gostwng.

Bu'n rhaid i'r Gwasanaeth Tân ymateb ac addasu'n gyflym i Covid-19. Mae mwyafrif y staff cymorth wedi trosglwyddo i weithio gartref. Mae'r gweithlu gweithredol wedi profi newidiadau sylweddol i ddulliau gweithio a threfniadau'r gweithle.

Mae'r Gwasanaeth wedi cael ei herio o ran caffael cyfarpar diogelwch personol, a hynny oherwydd cadwyni cyflenwi cyfyngedig nad oeddent yn gallu ymdopi â'r ymchwydd sydyn ac enfawr yn y galw. Mae systemau gwaith diogel wedi cynyddu'r gofyniad am gyfarpar diogelu personol yn sylweddol, gan arwain at bwysau cyllidebol posibl, a hynny heb unrhyw gadarnhad ynghylch a fydd cyllid ychwanegol ar gael gan Lywodraeth Cymru. Mae effaith ariannol Covid-19 ar Ddatganiad Cyfrifon 2019-20 yn gyfyngedig iawn.

Strategaeth a Dyrannu Adnoddau

Mae Cynllun Gwella Blynnyddol yr Awdurdod yn amlinellu amryw o brosiectau i adolygu'r strwythurau a phrosesau sydd ar waith ledled y sefydliad, a hynny er mwyn sicrhau'r toriadau gofynnol ar gyfer blynnyddoedd i ddod. Cafodd goblygiadau ariannol y prosiectau hyn eu hadlewyrchu'n glir yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig. Mae'r Cynllun Gwella Blynnyddol a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig ar gael ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Mae ein sefyllfa ariannol gyffredinol wedi cael ei chynnal ar lefel ddarbodus. Mae mwyafrif ein Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u clustnodi at ddibenion penodol – p'un a yw hynny ar gyfer mynd i'r afael â rhwymedigaethau 'nawr neu yn y dyfodol, e.e. y gronfa wrth gefn Cyflogion a Phensiynau, neu ar gyfer cyllido cynlluniau cyfalaf penodol.

Gwybodaeth Ychwanegol

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan Swyddog A151 yr Awdurdod a'r Pennaeth Cyllid. Mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb hefyd hawl statudol i archwilio'r cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau; hysbysebiri argaeledd y cyfrifon i'w harchwilio ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Cydnabyddiaethau

Yn olaf, hoffwn ddiolch i'r holl staff Ariannol yn y Gyfarwyddiaeth Adnoddau, ynghyd â'u cydweithwyr ledled yr Awdurdod, sydd wedi cyfrannu at y gwaith o baratoi'r datganiadau hyn. Hoffwn hefyd ddiolch i'r Prif Swyddog Tân a'r Tîm Arwain am eu cymorth a'u cydweithrediad trwy gydol y broses.

Chris Moore FCCA
Swyddog A151

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU

Cyfrifoldebau'r Awdurdod

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol mewn modd priodol, a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y swyddog hwnnw yw'r Prif Swyddog Cyllid.
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau, a diogelu ei asedau.
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Cyfrifoldebau'r Prif Swyddog Cyllid

Y Prif Swyddog Cyllid sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod, gan gynnwys Cyfrifon y Gronfa Bensiwn, a hynny'n unol â'r arferion priodol a nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig ("y Cod").

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon hwn, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:

- dewis polisiau cyfrifyddu addas a'u cymhwyso'n gyson;
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon rhesymol a doeth;
- cydymffurfio â Chod yr Awdurdod Lleol.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:

- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a chyfredol;
- cymryd camau rhesymol i atal a datgelu twyll ac achosion eraill o afreoleidd-dra.

TYSTYSGRIF Y PRIF SWYDDOG CYLLID

Rwy'n ardystio bod y cyfrifon yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2020, ynghyd â'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw.

Llofnod: _____ Prif Swyddog Cyllid

Dyddiedig: 29 Mai 2020

Adroddiad Archwilio Archwilydd Cyffredinol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Bwriadwyd i'r dudalen hon fod yn wag

Adroddiad Archwilio Archwilydd Cyffredinol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Bwriadwyd i'r dudalen hon fod yn wag

Adroddiad Archwilio Archwilydd Cyffredinol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Bwriadwyd i'r dudalen hon fod yn wag

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

Mae'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yn dangos y modd y mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (cyfraniadau gan awdurdodau cyfansoddol, grantiau'r llywodraeth, incwm arall, ac ati) gan yr Awdurdod o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir gan yr Awdurdod yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Caiff yr incwm a gwariant y gwneir cyrif amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol eu cyflwyno'n fanylach yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yn nodyn i'r datganiadau ariannol, ac nid yn brif ddatganiad. Fodd bynnag, mae wedi cael ei osod gyda'r prif ddatganiadau i gynorthwyo dealltwriaeth y darllenwyr.

2018-19			2019-20		
Gwariant Net sy'n Daladwy i Falans y Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu	Gwariant Net yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	Gwariant Net sy'n Daladwy i Falans y Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu	Gwariant Net yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
£000	£000	£000	£000	£000	£000
43,020	27,361	70,381	44,875	8,476	53,351
(43,590)	10,232	(33,358)	(44,930)	10,787	(34,143)
(570)	37,593	37,023	(55)	19,263	19,208

Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd Wrth Gefn y Gronfa Gyffredinol wedi'u Clustnodi £000	Cyfanswm Balans y Gronfa Gyffredinol £000		Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd Wrth Gefn y Gronfa Gyffredinol wedi'u clustnodi £000	Cyfanswm Balans y Gronfa Gyffredinol £000
(707)	(7,328)	(8,035)	Dygwyd Ymlaen	(880)	(7,725)	(8,605)
(570)	0	(570)	(Gwarged) neu Ddiffyg o ran Darparu Gwasanaethau Trosglwyddiad rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a'r Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	(55)	0	(55)
397	(397)	0		(196)	196	0
(880)	(7,725)	(8,605)	Balans Terfynol	(1,131)	(7,529)	(8,660)

Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

2018-19			2019-20		
Gwariant £000	Incwm £000	Net £000	Gwariant £000	Incwm £000	Net £000
74,762	(4,381)	70,381	59,537	(6,186)	53,351
74,762	(4,381)	70,381	59,537	(6,186)	53,351
		29			20
		13,641			13,853
		(47,028)			(48,016)
		37,023			19,208
		0			0
		(1,837)			(43,022)
		(1,837)			(43,022)
		35,186			(23,814)

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn 2019-20	Balans y Gronfa Gyffredinol	Cronfeydd Wrth Gefn y Gronfa Gyffredinol	Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	Cronfeydd Wrth Gefn Annefyddiadwy	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod Tân
Balans ar 31 Mawrth 2019	(880)	(7,725)	0	(8,605)	504,072	495,467
Symudiadau:						
(Gwarged)/Diffyg o ran darparu gwasanaethau	19,208	0	0	19,208	0	19,208
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall	0	0	0	0	(43,022)	(43,022)
Cyfanswm yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	19,208	0	0	19,208	(43,022)	(23,814)
Addasiadau cyfrifyddu a chyllido (Nodyn 8)	(19,263)	0	0	(19,263)	19,263	0
(Cynnydd)/Gostyngiad net cyn trosglwyddo	(55)	0	0	(55)	(23,759)	(23,814)
Trosglwyddiadau i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn (Nodyn 9)	(196)	196	0	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2019-20	(251)	196	0	(55)	(23,759)	(23,814)
Balans ar 31 Mawrth 2020	(1,131)	(7,529)	0	(8,660)	480,313	471,653

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn 2018-19	Balans y Gronfa Gyffredinol	Cronfeydd Wrth Gefn y Gronfa Gyffredinol	Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	Cronfeydd Wrth Gefn Annefyddiadwy	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod Tân
Balans ar 31 Mawrth 2018	(707)	(7,328)	0	(8,035)	468,316	460,281
Symudiadau:						
(Gwarged)/Diffyg o ran darparu gwasanaethau	37,023	0	0	37,023	0	37,023
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall	0	0	0	0	(1,837)	(1,837)
Cyfanswm yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	37,023	0	0	37,023	(1,837)	35,186
Addasiadau cyfrifyddu a chyllido (Nodyn 8)	(37,593)	0	0	(37,593)	37,593	0
(Cynnydd)/Gostyngiad net cyn trosglwyddo	(570)	0	0	(570)	35,756	35,186
Trosglwyddiadau i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn (Nodyn 9)	397	(397)	0	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2018-19	(173)	(397)	0	(570)	35,756	35,186
Balans ar 31 Mawrth 2019	(880)	(7,725)	0	(8,605)	504,072	495,467

Mantolen

31 Mawrth 2019 £000	Mantolen	31 Mawrth 2020 £000
60,763	Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar (Nodyn 12)	61,114
225	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu (Nodyn 12)	1,489
875	Asedau Anniriaethol (Nodyn 13)	493
165	Dyledwyr Hirdymor (Nodyn 15)	18
62,028	Asedau Hirdymor	63,114
641	Rhestri eiddo	766
3,640	Dyledwyr Byrdymor (Nodyn 15)	7,269
4,575	Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod (Nodyn 16)	838
8,856	Asedau Cyfredol	8,873
(1,380)	Benthyciadau Byrdymor (Nodyn 14)	(1,326)
(4,876)	Credydwyr Byrdymor (Nodyn 17)	(4,534)
(322)	Derbyniadau Grantiau Refeniw Ymlaen Llaw (Nodyn 25)	(653)
(280)	Derbyniadau Grantiau Cyfalaf Ymlaen Llaw (Nodyn 25)	(559)
(638)	Rhwymedigaethau Byrdymor Eraill (Nodyn 28)	(527)
(7,496)	Rhwymedigaethau Cyfredol	(7,599)
(15,738)	Benthyciadau Hirdymor (Nodyn 14)	(18,470)
(3,452)	Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill (Nodyn 28)	(2,925)
(539,665)	Rhwymedigaethau sy'n berthnasol i gynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio (Nodyn 30)	(514,646)
(558,855)	Rhwymedigaethau Hirdymor	(536,041)
(495,467)	Rhwymedigaethau Net	(471,653)
(8,605)	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy (Nodyn 9)	(8,660)
504,072	Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy (Nodyn 18)	480,313
495,467	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn	471,653

Datganiad Llif Arian

2018-19 £000		2019-20 £000
37,023	(Gwarged) neu ddiffyg net o ran darparu gwasanaethau	19,208
(40,898)	Addasiad i'r gwarged neu'r diffyg o ran darparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau nad ydynt yn arian parod	(18,126)
487	Addasiad ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu'r diffyg net o ran darparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu	214
(3,388)	Llif arian parod net (i mewn i)/allan o weithgareddau gweithredu	1,296
2,226	Llif arian parod net (i mewn i)/allan o weithgareddau buddsoddi	4,958
(362)	Llif arian parod net (i mewn i)/allan o weithgareddau ariannu	(2,517)
(1,524)	(Cynnydd) neu ostyngiad net mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod	3,737
3,051	Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	4,575
4,575	Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd	838

Darperir dadansoddiad manwl o'r Llif Arian Parod yn Nodiadau 19 i 21.

Nodyn 1 – Polisiâu Cyfrifyddu

1. Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi trafodiadau yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2019-20, ynghyd â'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad o Gyfrifon blyneddol o dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, a hynny'n unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn o dan Adran 21 o Ddeddf 2003, yn cynnwys yn bennaf y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019-20, a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a chanllawiau statudol a gyhoeddir o dan adran 12 o Ddeddf 2003.

Mae'r confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad o Gyfrifon yn gostau hanesyddol, yn bennaf, sydd wedi'u haddasu trwy ailbrisio categorïau penodol o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol.

2. Croniadau Incwm a Gwariant

Gwneir cyfrif o'r gweithgarwch yn y flwyddyn y mae'n digwydd, nid dim ond pan wneir taliadau arian parod neu pan ddaw taliadau o'r fath i law. Yn benodol:

- Cydnabyddir y refeniw o werthu nwyddau pan fydd yr Awdurdod yn trosglwyddo'r risgiau sylweddol a'r buddion perchnogaeth i'r prynwr, a'i bod yn debygol y bydd manteision economaidd neu botensial o ran gwasanaeth, sy'n gysylltiedig â'r trafodiad, yn llifo i'r Awdurdod.
- Cydnabyddir y refeniw o ddarparu gwasanaethau pan fydd yr Awdurdod yn gallu mesur, mewn modd dibynadwy, ganran y trafodiad sydd wedi'i chwblhau, a'i bod yn debygol y bydd manteision economaidd neu botensial o ran gwasanaeth, sy'n gysylltiedig â'r trafodiad, yn llifo i'r Awdurdod.
- Cofnodir cyflenwadau yn wariant pan gânt eu defnyddio – pan fo bwlch rhwng y dyddiad y daw cyflenwadau i law a phan gânt eu defnyddio, fe'u cofnodir yn rhestrï eiddo ar y Fantolen.
- Cofnodir treuliau mewn perthynas â gwasanaethau a gafwyd (gan gynnwys gwasanaethau a ddarperir gan gyflogaion) yn wariant, a hynny pan geir y gwasanaethau yn hytrach na phan gaiff y taliadau eu gwneud.
- Gwneir cyfrif o'r llog sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ac sy'n daladwy ar fenthyciadau fel incwm a gwariant, yn eu tro, a hynny ar sail y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol, yn hytrach na'r llifoeidd arian a osodir neu a bennir gan y contract.
- Lle bo incwm a gwariant wedi cael eu cydnabod, ond lle nad oes arian parod wedi dod i law neu wedi cael ei dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol yn y Fantolen. Lle nad yw'r ddyled wedi cael ei thalu, gwneir cofnod o falans y dyledwyr, a chodir tâl ar refeniw ar gyfer yr incwm na fydd, o bosibl, yn cael ei gasglu.

3. Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod

Cynrychiolir arian parod gan arian mewn llaw ac adnau gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy heb gosb yn dilyn rhybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae'r hyn sy'n cyfateb i arian parod yn fuddsoddiadau hylifol iawn sy'n aeddfedu cyn pen tri mis neu lai o'r dyddiad caffael, ac sy'n hawdd eu trawsnewid yn symiau hysbys o arian parod heb unrhyw risg sylweddol y bydd eu gwerth yn newid.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ôl tynnu gorddrafftiau'r banc sydd i'w had-dalu yn ôl y galw, ac maent yn ffurfio rhan annatod o broses rheoli arian parod yr Awdurdod.

4. Addasiadau Cyfnod Blaenorol, Newidiadau o ran Polisiâu Cyfrifyddu, Amcangyfrifon a Chyfeiliornadau

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid yn y polisiâu cyfrifyddu neu i gywiro chyfeiliornad perthnasol. Gwneir cyfrif am newidiadau o ran amcangyfrifon cyfrifyddu yn rhagolygol, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd sydd i ddod yr effeithir arnynt gan y newid, ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol.

Ni wneir newidiadau i'r polisiâu cyfrifyddu oni bai fod hynny'n ofynnol gan arferion cyfrifyddu priodol, neu fod y newid yn rhoi gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodiadau, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan fydd newid yn cael ei wneud, caiff ei gymhwyso'n ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol, fel pe bai'r polisi newydd wedi cael ei gymhwyso erioed.

Caiff chyfeiliornadau perthnasol a ganfuwyd yn ffigurau cyfnodau blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

5. Taliadau a godir ar Refeniw ar gyfer Asedau Anghyfredol

Caiff gwasanaethau eu debydu gyda'r symiau canlynol er mwyn cofnodi cost cynnal asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn:

- dibrisiant a briodolir i'r asedau a ddefnyddiwyd gan y gwasanaeth perthnasol
- colledion oherwydd diffygiant ac ailbrizio yn achos asedau a ddefnyddiwyd gan y Gwasanaeth, a lle nad oes unrhyw enillion cronus yn y Gronfa Ailbrizio Wrth Gefn y gellir dileu'r costau yn eu herbyn
- amorteiddiad yn achos asedau anniriaethol a briodolir i'r Gwasanaeth.

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod godi ardoll i ariannu dibrisiant, ailbrizio a cholledion oherwydd diffygiant, nac amorteiddiad. Fodd bynnag, mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o'r gronfa refeniw at sicrhau lleihad yn ei ofynion benthyca cyffredinol, sy'n hafal i swm a gyfrifir ar sail ddarvoudus, ac a bennir gan yr Awdurdod, yn unol â chanllawiau statudol. Felly, disodlir dibrisiant, ailbrizio, colledion oherwydd diffygiant ac amorteiddiad gan y cyfraniad ym Malans y Gronfa Gyffredinol, a hynny trwy drafodiad addasu gyda Chyfrif Addasu'r Cyfalaf yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

6. Buddion Cyflogeion

- Buddion sy'n Daladwy yn ystod Cyflogaeth

Buddion cyflogeion byrdymor yw'r rheiny a fydd yn cael eu talu yn eu cyfanrwydd cyn pen 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Mae'r rhain yn cynnwys buddion tebyg i gyflogau, gwyliau blynyddol â thâl, absenoldeb salwch â thâl, bonysau, a buddion nad ydynt yn ariannol (e.e. ceir) ar gyfer cyflogeion cyfredol, ac fe'u cydnabyddir yn draul ar gyfer gwasanaethau yn y flwyddyn pan fydd y cyflogeion yn rhoi gwasanaeth i'r Awdurdod. Gwneir cronriad ar gyfer cost gwyliau y mae gan gyflogeion yr hawl iddynt (neu unrhyw fath o absenoldeb, e.e. amser i ffwrdd yn gyfnod newid) ond nas cymerwyd cyn diwedd y flwyddyn, ac y gall y cyflogeion eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y cronriad ar y cyfraddau cyflogau a thâl sy'n berthnasol yn y flwyddyn gyfrifyddu ganlynol, sef y cyfnod pan fydd y cyflogai yn manteisio ar y budd. Codir tâl am y cronriad ar y Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau, ond yna caiff ei dynnu'n ôl allan trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, fel bod tâl am unrhyw wyliau sy'n ddyledus yn cael ei godi ar refeniw yn y flwyddyn ariannol y bydd yr absenoldeb oherwydd gwyliau yn digwydd.

- Buddion Terfynu

Buddion terfynu yw'r symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol, neu benderfyniad gan swyddog i ymddiswyddo yn wirfoddol yn gyfnewid am y buddion hynny. Codir tâl amdanynt ar sail croniadau i'r segment gwasanaeth priodol, neu, lle bo hynny'n berthnasol, i segment gwasanaeth corfforaethol, a hynny naill ai pan na fydd yr Awdurdod yn gallu tynnu'r cynnig o'r buddion yn ôl mwyach, neu pan fydd yr Awdurdod yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro, pa un bynnag fydd yn digwydd gyntaf. Pan fydd buddion terfynu yn cynnwys gwella pensiynau, mae darpariaeth statudol yn ei gwneud yn ofynnol i godi tâl ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sef y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'r pensiynwr yn y flwyddyn, ac nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, mae dyraniadau i mewn ac allan o'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn ofynnol er mwyn cael gwared ar y debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer y buddion terfynu sy'n ymwneud â gwella'r pensiwn, a'u disodli â debydau ar gyfer yr arian parod a dalwyd i'r gronfa bensiwn ac i'r pensiynwyr, ynghyd ag unrhyw symiau tebyg sy'n daladwy ond nad ydynt wedi cael eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

- Buddion Ôl-gyflogaeth

Mae cyflogeion yr Awdurdod yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân: y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Caerfyrddin; a Chynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân, a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Caerfyrddin.

Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion wedi'u diffinio i'r aelodau (cyfandaliadau a phensiynau wrth ymddeol), a enillwyd gan y cyflogeion wrth iddynt weithio i'r Awdurdod. Fodd bynnag, ariennir y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol trwy berchnogaeth o asedau, ond nid ariennir Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL)

Gwneir cyfrif o'r CPLIL fel cynllun â buddion wedi'u diffinio:

- Mae rhwymedigaethau Cronfa Bensiwn Dyfed, a briodolir i'r Awdurdod, wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid, gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau – h.y. asesiad o'r taliadau a wneir yn y dyfodol mewn perthynas â buddion ymddeoliad a enillwyd hyd yma gan y cyflogeion, a hynny'n seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant cyflogeion, ac ati, ynghyd ag amcanestyniadau o enillion ar gyfer cyflogeion cyfredol.
- Caiff rhwymedigaethau eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ddisgowntio o 2.4% (yn seiliedig ar y gyfradd ddychwelyd ddangosol ar fondiau corfforaethol o ansawdd uchel).
- Mae asedau Cronfa Bensiwn Dyfed, a briodolir i'r Awdurdod, wedi'u cynnwys yn y Fantolen yn ôl eu gwerth teg:
 - gwarannau a ddyfynnwyd – pris cynnig cyfredol
 - gwarannau nas dyfynnwyd – amcangyfrif proffesiynol
 - gwarannau unedol – pris cynnig cyfredol
 - eiddo – gwerth marchnadol

Dadansoddir y newid yn rhwymedigaeth net y pensiwn yn ôl y cydrannau canlynol:

Costau gwasanaethau, yn cynnwys:

- Cost y gwasanaethau cyfredol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni – a neilltuwyd yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau yr oedd y cyflogeion yn gweithio iddynt.
- Cost gwasanaethau yn y gorffennol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi ar gynllun, y mae ei effaith yn berthnasol i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd blaenorol – wedi'u debydu i'r Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- Y llog net ar rwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net, h.y. cost y llog net ar gyfer yr Awdurdod – y newid i rwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net yn ystod y cyfnod, sy'n codi o ganlyniad i dreigl amser, ac y codir tâl amdano yn y llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – caiff hwn ei gyfrifo trwy gymhwysu'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir i fesur ymrwymiad y buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod at rwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net ar ddechrau'r cyfnod – gan roi ystyriaeth i unrhyw newidiadau yn rhwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net yn ystod y cyfnod o ganlyniad i dalu cyfraniadau a buddion.

Ailfesuriadau, yn cynnwys:

- Yr elw o asedau cynllunio – heb gynnwys y symiau sy'n gynnwysedig yn y llog net ar rwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net – y codir tâl amdano ar y Cronfeydd Pensiwn Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
- Enillion a cholledion actiwaraid – newidiadau yn rhwymedigaethau net y pensiynau sy'n codi oherwydd nad yw'r digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r rhagdybiaethau a wnaed yn ystod y gwerthusiad actiwaraid diwethaf, neu oherwydd bod yr actiwarïaid wedi diweddarau eu rhagdybiaethau – y codir tâl amdanynt ar y Cronfeydd Pensiwn Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.

Cyfraniadau a dalwyd i Gronfa Bensiwn Dyfed – arian parod a dalwyd ar ffurf cyfraniadau cyflogwr i'r gronfa pensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; na roddir cyfrif amdanynt ar ffurf treuliau.

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân

Gwneir cyfrif am Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân fel cynllun â buddion wedi'u diffinio nas ariennir; nid oes gan y cynllun unrhyw asedau nac unrhyw incwm o fuddsoddiadau:

- Mae'r rhwymedigaethau ar gyfer y Gronfa wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid, gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau – h.y. asesiad o'r taliadau a wneir yn y dyfodol mewn perthynas â buddion ymddeoliad a enillwyd hyd yma gan y cyflogeion, a hynny'n seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant cyflogeion, ac ati, ac amcanestyniadau o enillion ar gyfer cyflogeion cyfredol.
- Caiff rhwymedigaethau eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ddisgowntio o 2.25% (yn seiliedig ar arenillion bondiau'r Llywodraeth, o'r hyd priodol, plws swm ychwanegol).

Dadansoddir y newid yn rhwymedigaeth net y pensiwn yn ôl y cydrannau canlynol:

Costau gwasanaethau, yn cynnwys:

- Cost y gwasanaethau cyfredol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni – a neilltuwyd yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau yr oedd y cyflogeion yn gweithio iddynt.
- Cost gwasanaethau yn y gorffennol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi ar gynllun, y mae ei effaith yn berthnasol i flynyddoedd o wasanaeth

a enillwyd mewn blynyddoedd blaenorol – wedi'u debydu i'r Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

- Y llog net ar rwymedigaeth y buddion diffiniedig net, h.y. cost y llog net ar gyfer yr Awdurdod – y newid i rwymedigaeth y buddion diffiniedig net yn ystod y cyfnod, sy'n codi o ganlyniad i dreigl amser, ac y codir tâl amdano yn y llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – caiff hwn ei gyfrifo trwy gymhwyso'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir i fesur ymrwymiad y buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod at rwymedigaeth y buddion diffiniedig net ar ddechrau'r cyfnod – gan roi ystyriaeth i unrhyw newidiadau yn rhwymedigaeth y buddion diffiniedig net yn ystod y cyfnod o ganlyniad i dalu cyfraniadau a buddion.

Ailfesuriadau, yn cynnwys:

- Enillion a cholledion actiwaraid – newidiadau yn rhwymedigaethau net y pensiynau sy'n codi oherwydd nad yw'r digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r rhagdybiaethau a wnaed yn ystod y gwerthusiad actiwaraid diwethaf, neu oherwydd bod yr actiwariad wedi diweddarau eu rhagdybiaethau – y codir tâl amdanynt ar y Cronfeydd Pensiwn Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.

Cyfraniadau a dalwyd i'r Gronfa – arian parod a dalwyd ar ffurf cyfraniadau cyflogwr i'r gronfa bensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; na roddir cyfrif amdanynt ar ffurf treuliau.

O ran buddion ymddeoliad, mae darpariaeth statudol yn ei gwneud yn ofynnol i godi tâl ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sef y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu yn uniongyrchol i'r pensiynwr yn y flwyddyn, ac nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, golyga hyn fod yna drosglwyddiadau i'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn, ac allan ohoni, sy'n dileu'r debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer buddion ymddeoliad, ac yn eu disodli â debydau ar gyfer yr arian parod a dalwyd i'r gronfa bensiwn ac i'r pensiynwyr, ynghyd ag unrhyw symiau tebyg sy'n daladwy ond nad ydynt wedi cael eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Felly, mae'r balans negyddol sy'n codi ar y Cronfeydd Pensiwn Wrth Gefn yn mesur yr effaith fuddiol ar y Gronfa Gyffredinol o ran y gofyniad i roi cyfrif am y buddion ymddeoliad, a hynny ar sail llifoedd arian yn hytrach nag wrth i'r cyflogaion ennill y buddion.

Buddion yn ôl Disgresiwn

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddion ymddeoliad yn ôl disgresiwn yn achos ymddeoliadau cynnar. Bydd unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir y byddant yn codi o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o staff yn cronni yn y flwyddyn y gwneir y penderfyniad i ddyfarnu'r wobr honno, a gwneir cyfrif amdanynt gan ddefnyddio'r un polisiâu ag sy'n berthnasol i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a Chynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

7. Digwyddiadau ar ôl y Cyfnod Adrodd

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, yn rhai ffafriol ac anffafriol, fel ei gilydd, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad y rhoddir awdurdod i'r Datganiad o Gyfrifon gael ei gyhoeddi. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad:

- y rheiny sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – addasir y Datganiad o Gyfrifon i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- y rheiny sy'n amlygu amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd – nid addasir y Datganiad o Gyfrifon i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith sylweddol, datgelir natur y digwyddiadau yn y nodiadau, ynghyd â'u heffaith ariannol amcangyfrifedig.

Nid adlewyrchir yn y Datganiad o Gyfrifon ddigwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad y rhoddir awdurdod i'w gyhoeddi.

8. Offerynnau Ariannol

Rhwymedigaethau Ariannol

Cydnabyddir rhwymedigaethau ariannol ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn barti i ddarpariaethau contractiol offeryn ariannol, a chânt eu mesur ar werth teg i gychwyn, a'u cario ar eu cost amorteiddiedig. Mae costau blynyddol a godir ar y llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer llog sy'n daladwy, yn seiliedig ar swm cario ymlaen y rhwymedigaeth, wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Y gyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sy'n disgowntio, yn union, daliadau arian parod amcangyfrifedig yn y dyfodol dros oes yr offeryn, a hynny i'r swm a gydnabuwyd yn wreiddiol.

Yn achos y mwyafrif o fenthyciadau sydd gan yr Awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm ad-daladwy sy'n disgwyl sylw (plws llog cronedig); a'r llog y codir tâl amdano yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy ar gyfer y flwyddyn, yn ôl cytundeb y benthyciad.

Asedau Ariannol

Dosberthir asedau ariannol ar sail dull dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu'r model busnes ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian.

Mae yna dri phrif ddosbarth o asedau ariannol, sy'n cael eu mesur yn ôl:

- cost wedi'i hamorteiddio
- gwerth teg trwy elw neu golled, a
- gwerth teg trwy incwm cynhwysfawr arall [mae polisi cyfrifyddu ar wahân yn ofynnol os yw awdurdod yn cynnal offerynnau ariannol ar werth teg trwy incwm cynhwysfawr arall].

Mae model busnes yr awdurdod yn cynnal buddsoddiadau er mwyn casglu llifoedd arian dan gontract. Felly, caiff asedau ariannol eu dosbarthu fel cost wedi'i hamorteiddio.

Rhwymedigaethau Ariannol wedi'u Mesur ar Gost Amorteiddiedig

Pan ddaw'r awdurdod yn barti i ddarpariaethau contractiol offeryn ariannol, cydnabyddir rhwymedigaethau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteiddiedig ar y Fantolen, a chânt eu mesur ar werth teg i ddechrau. Yn dilyn hyn, cânt eu mesur ar eu gwerth amorteiddiedig. Mae credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer llog sy'n dderbyniadwy, yn seiliedig ar swm cario ymlaen yr ased, wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Yn achos mwyafrif yr asedau ariannol a ddelir gan yr Awdurdod, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm derbyniadwy sydd heb ei gasglu (plws llog cronedig), ac mai'r llog sydd wedi'i gredydu yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n dderbyniadwy ar gyfer y flwyddyn yng nghytundeb y benthyciad.

Bydd unrhyw enillion neu golledion sy'n codi o ganlyniad i ddatgydnabod ased yn cael eu credydu neu eu debydu i linell yr Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Model Colli Credyd Disgwyliedig

Mae'r awdurdod wedi mabwysiadu ymagwedd syml tuag at amhariad, ac mae'n mesur colledion Dyledwyr a Benthyciadau Masnach i Drydydd Partïon ar swm sy'n hafal i golled oes gyfan ddisgwyliedig, a hynny gan ddefnyddio darpariaeth sy'n seiliedig ar gyfuniad o oed y

ddyled a chyfraddau casglu hanesyddol. Mae'r dull hwn yn sicrhau cydnabyddiaeth gynnar o amhariad asedau ariannol.

9. Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth

Pa un a chânt eu talu trwy gyfrif, trwy randaliadau neu ar ffurf ôl-ddyledion, cydnabyddir bod grantiau a chyfraniadau'r llywodraeth a thrydydd partïon yn ddyledus i'r Awdurdod pan fydd yna sicrwydd rhesymol o'r canlynol:

- y bydd yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau sydd ynghlwm wrth y taliadau, ac
- y bydd y grantiau neu'r cyfraniadau yn dod i law.

Ni chaiff symiau a gydnabyddir yn ddyledus i'r Awdurdod eu credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd nes y bydd yr amodau sydd ynghlwm wrth y grant neu'r cyfraniad wedi cael eu bodloni. Mae'r amodau yn nodi bod yn rhaid i'r derbynnydd fanteisio ar y manteision economaidd neu'r potensial o ran gwasanaeth yn y dyfodol, sydd wedi'u hymgorffori yn yr ased ar ffurf grant neu gyfraniad, a hynny yn unol â'r hyn a bennir; neu bydd yn rhaid dychwelyd y manteision economaidd neu'r potensial o ran gwasanaeth yn y dyfodol yn ôl i'r trosglwyddwr.

Mae arian a flaendalwyd ar ffurf grantiau a chyfraniadau, a lle na fodlonwyd yr amodau, yn cael eu cario fel credydwyd yn y Fantolen. Pan gaiff yr amodau eu bodloni, bydd y grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r llinell berthnasol o wasanaeth (grantiau a chyfraniadau refeniw a briodolir) neu i'r Trethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol (grantiau refeniw heb eu clustnodi a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle bo grantiau cyfalaf yn cael eu credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu tynnu'n ôl allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Lle bo'r grant eto i gael ei ddefnyddio i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei bostio i Gronfa Wrth Gefn y Grantiau Cyfalaf nas Defnyddiwyd. Lle bo'r grant wedi cael ei ddefnyddio, caiff ei bostio i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf. Caiff symiau yng nghronfa wrth gefn y Grantiau Cyfalaf nas Defnyddiwyd eu trosglwyddo i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf ar ôl iddynt gael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

10. Asedau Anniriaethol

Caiff gwariant ar asedau anariannol nad oes iddynt sylwedd ffisegol, ond sy'n cael eu rheoli gan yr Awdurdod o ganlyniad i ddigwyddiadau yn y gorffennol (e.e. trwyddedau meddalwedd), ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd y manteision economaidd neu'r potensial o ran gwasanaeth yn y dyfodol yn llifo o'r ased anniriaethol i'r Awdurdod.

Caiff asedau a gynhyrchir yn fewnol eu cyfalafu lle gellir dangos bod y prosiect yn ymarferol dechnegol ac y bwriedir iddo gael ei gwblhau (lle bo adnoddau digonol ar gael), a bydd yr Awdurdod yn gallu cynhyrchu manteision economaidd neu gyflawni potensial o ran gwasanaeth yn y dyfodol trwy feddu ar y gallu i werthu neu ddefnyddio'r ased. Caiff gwariant ei gyfalafu lle gellir ei fesur mewn modd dibynadwy fel gwariant wedi'i briodoli i'r ased, ac mae'n gyfyngedig i'r hyn a ysgwyddir yn ystod y cyfnod datblygu (ni ellir cyfalafu gwariant ymchwil).

Caiff asedau anniriaethol eu mesur ar gost yn y lle cyntaf. Ni fydd symiau yn cael eu hailbrisio ond lle gellir pennu gwerth teg asedau'r Awdurdod trwy gyfeiriad at farchnad weithredol. Yn ymarferol, nid yw'r un ased anniriaethol a ddeler gan yr Awdurdod yn bodloni'r maen prawf hwn, ac felly cânt eu cario ar gost amorteiddiedig. Caiff gwerth dibrisiadwy ased anniriaethol ei amorteiddio dros gyfnod ei oes ddefnyddiol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hynny dros gyfnod o 3 i 15 mlynedd.

11. Rhestri Eiddo a Chontractau Hirdymor

Caiff rhestri eiddo eu cynnwys yn y Fantolen ar yr isaf o'r gost a'r gwerth dichonadwy net. Defnyddir y fformiwla 'Cyntaf i Mewn, Cyntaf Allan' i ddyrannu cost y rhestri eiddo.

Gwneir cyfrif am gontractau hirdymor ar sail codi tâl ar y Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau am werth y gwaith a'r gwasanaethau a geir o dan y contract yn ystod y flwyddyn ariannol.

12. Lesoedd

Caiff lesioedd eu dosbarthu yn lesioedd cyllid lle mae telerau'r les yn trosglwyddo, mewn modd sylweddol, bob risg a gwobr sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth o'r eiddo, y peiriannau neu'r cyfarpar oddi wrth y lesydd i'r lesddeiliad. Caiff pob les arall ei dosbarthu yn les weithredol.

Lle bo les yn cynnwys tir ac adeiladau, fel ei gilydd, bydd y tir a'r adeiladau yn cael eu hystyried yn elfennau ar wahân ar gyfer dosbarthu.

O dan y polisi hwn, a lle mae cyflawni'r trefniant yn ddibynnol ar ddefnyddio asedau penodol, gwneir cyfrif o drefniadau nad oes iddynt statws les gyfreithiol ond sy'n cyfleu hawl i ddefnyddio ased yn gyfnewid am dâl.

Yr Awdurdod fel Lesddeiliad

Lesoedd Cyllid

Cydnabyddir yr eiddo, y peiriannau a'r cyfarpar a ddeler o dan lesioedd cyllid ar y Fantolen ar ddechrau'r les, a mesurir ei gwerth teg ar adeg ei sefydlu (neu werth cyfredol y taliadau les lleiaf, os yw'n is). Mae'r ased a gydnabyddir yn cael ei pharu â rhwymedigaeth i'r ymrwymiad i dalu'r lesydd. Mae costau uniongyrchol cychwynnol yr Awdurdod yn cael eu hychwanegu at swm cario ymlaen yr ased. Cymhwysir y premiymau a dalwyd wrth ymuno â'r les er mwyn nodi rhwymedigaeth y les. Codir tâl am renti digwyddiadol fel treuliau yn ystod y cyfnodau y cânt eu hysgwyddo. Dosrennir taliadau les rhwng y canlynol:

- tâl am gaffael y budd yn yr eiddo, y peiriannau neu'r cyfarpar – fe'i cymhwysir i nodi rhwymedigaeth y les, a
- tâl cyllid (wedi'i ddebydu i'r llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr).

Gwneir cyfrif o'r eiddo, y peiriannau a'r cyfarpar a gydnabyddir o dan lesioedd cyllid gan ddefnyddio'r polisïau a ddefnyddir yn gyffredinol ar gyfer asedau o'r fath, a hynny yn amodol ar ddibrisiad y codir tâl amdano dros gyfnod y les, os yw hynny'n fyrrach na'r amcangyfrif o ran oes ddefnyddiol yr ased (lle nad yw perchnogaeth o'r ased yn trosglwyddo i'r Awdurdod ar ddiwedd cyfnod y les).

Lesoedd Gweithredol

Codir tâl am renti a dalwyd o dan lesioedd gweithredol ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hynny fel traul o'r gwasanaethau sy'n elwa ar ddefnyddio'r eiddo, y peiriannau neu'r cyfarpar sydd ar les. Codir tâl ar sail llinell syth dros gyfnod y les, hyd yn oed os nad yw hynny'n cydweddu â phatrwm y taliadau (e.e. ceir cyfnod sy'n rhydd o rent ar ddechrau'r les).

13. Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

Mae asedau sydd â sylwedd ffisegol ac a ddeler i'w defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, neu i ddibenion gweinyddol, lle disgwylir iddynt gael eu defnyddio

fwy nag unwaith yn ystod y flwyddyn ariannol, yn cael eu dosbarthu fel eiddo, peiriannau a chyfarpar.

- Cydnabyddiaeth

Caiff y gwariant ar gaffael, creu neu wella eiddo, peiriannau a chyfarpar ei gyfalafu ar sail croniadau, a hynny ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y manteision economaidd neu'r potensial o ran gwasanaeth yn y dyfodol, sy'n gysylltiedig â'r eitem, yn llifo i'r Awdurdod ac y gellir mesur cost yr eitem mewn modd dibynadwy. Codir tâl am wariant sy'n cynnal potensial ased i gyflawni'r manteision economaidd a'r potensial o ran y gwasanaeth yn y dyfodol (e.e. gwaith atgyweirio a chynnal a chadw), ond nad yw'n ychwanegu at y potensial hwnnw, fel traul pan fydd yn cael ei ysgwyddo.

Y lefel *de minimis* ar gyfer manteisio ar asedau, sydd ag oes ddefnyddiol hwy na 12 mis, yw £5,000.

- Mesuriad

Caiff asedau eu mesur ar gost yn y lle cyntaf, sy'n cynnwys:

- y pris prynu,
- unrhyw gostau y gellir eu priodoli i ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr sy'n angenrheidiol i'w alluogi i weithredu yn y modd y bwriadwyd iddo wneud gan y rheolwyr.

Nid yw'r Awdurdod yn cyfalafu costau benthyca yr eir iddynt tra bo asedau'n cael eu hadeiladu. Ystyrir bod cost yr asedau a gaffaelwyd, ac eithrio trwy bryniant, yn werth teg, oni bai nad oes sylwedd masnachol i'r caffaeliad (h.y. ni fydd yn arwain at amrywiad yn llifoedd arian parod yr Awdurdod). Yn yr achos olaf, lle caiff ased ei gaffael trwy gyfnewid, cost y caffaeliad fydd swm cario ymlaen yr ased a roddir gan yr Awdurdod.

Caiff asedau rhoddedig eu mesur ar werth teg yn y lle cyntaf. Caiff y gwahaniaeth rhwng y gwerth teg ac unrhyw ystyriaeth a dalwyd ei gredydu i linell Trethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, oni bai fod y rhodd wedi cael ei rhoi dan amodau. Hyd nes y bodlonir yr amodau, cedwir yr enillion yn y Cyfrif Asedau Rhoddedig. Lle bo enillion yn cael eu credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu tynnu'n ôl allan o Falans y Gronfa Gyffredinol i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Yna, caiff yr asedau eu cario yn y Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- seilwaith – cost hanesyddol ddibrisiedig
- asedau sy'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol
- swyddfeydd yr Awdurdod – gwerth cyfredol, wedi'i bennu fel y swm a delid am yr ased yn ei ddefnydd cyfredol (gwerth defnydd presennol)
- asedau gwarged – mae'r sylfaen gyfredol o ran mesur gwerth yn werth teg, a amcangyfrifwyd ar ei uchaf ac ar sail y defnydd gorau o safbwynt cyfranogwr yn y farchnad
- pob ased arall – gwerth cyfredol, wedi'i bennu fel y swm a delid am yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol)

Lle nad oes yna dystiolaeth o'r gwerth cyfredol sy'n seiliedig ar y farchnad, a hynny oherwydd natur arbenigol yr ased, defnyddir cost amnewid ddibrisiedig i amcangyfrif y gwerth cyfredol.

Lle bo gan asedau nad ydynt yn eiddo fywydau defnyddiol byr neu werthoedd isel (neu'r ddau), defnyddir cost hanesyddol ddibrisiedig fel sail i gynrychioli'r gwerth cyfredol.

Caiff asedau a gynhwysir yn y Fantolen ar eu gwerth cyfredol eu hailbrisio mewn modd digonol yn rheolaidd, a hynny o leiaf bob pum mlynedd, er mwyn sicrhau nad yw eu swm cario ymlaen yn sylweddol wahanol i'w gwerth cyfredol ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r cynnydd mewn prisiau yn cael ei baru â chredydau i'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, er mwyn cydnabod enillion heb eu gwireddu.

Lle nodir gostyngiad mewn gwerth, gwneir cyfrif amdano ar sail y canlynol:

- lle y mae yna falans o enillion ailbrisio ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, caiff swm cario ymlaen yr ased ei nodi yn unol â'r balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig).
- lle nad oes yna falans yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, neu lle bo'r balans yn annigonol, caiff swm cario ymlaen yr ased ei nodi yn unol â'r llinell gwasanaeth berthnasol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn yn cynnwys enillion ailbrisio a gydnabuwyd er 1 Ebrill 2007 yn unig, sef dyddiad gweithredu'r gronfa yn ffurfiol. Mae'r enillion a oedd yn codi cyn y dyddiad hwnnw wedi cael eu hymgorffori yng Nghyfrif Addasu'r Cyfalaf.

- Amhariad

Ar ddiwedd pob blwyddyn, caiff asedau eu hasesu i ganfod a oes yna arwyddion y gallent fod yn amharedig. Lle bo arwyddion yn bodoli, a lle amcangyfrifir nad yw unrhyw wahaniaethau posibl yn rhai sylweddol, bydd swm adferadwy'r ased yn cael ei amcangyfrif, ac os bydd hynny'n llai na swm cario ymlaen yr ased, bydd colled oherwydd amhariad yn cael ei nodi am y diffyg.

Lle nodir colledion oherwydd amhariad, gwneir cyfrif amdanynt ar sail y canlynol:

- lle y mae yna falans o enillion ailbrisio ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, caiff swm cario ymlaen yr ased ei nodi yn unol â'r balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig).
- lle nad oes yna falans yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, neu lle bo'r balans yn annigonol, caiff swm cario ymlaen yr ased ei nodi yn unol â'r llinell gwasanaeth berthnasol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle caiff colled oherwydd amhariad ei wrthdroi wedi hynny, caiff y gwrthdroad ei gredydu i'r llinell gwasanaeth berthnasol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i addasu ar gyfer y dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi pe na fyddai'r golled wedi cael ei chydabod.

- Dibrisiant

Darperir dibrisiant ar yr holl asedau eiddo, peiriannau a chyfarpar, a hynny trwy'r dyraniad systematig sy'n ymwneud â'u symiau dibrisiadwy dros eu hoesau defnyddiol. Gwneir eithriad ar gyfer asedau nad oes ganddynt oes derfynol ddefnyddiol (h.y. tir rhydd-ddaliadol ac asedau cymunedol penodol), ynghyd ag asedau nad ydynt ar gael i'w defnyddio hyd yn hyn (h.y. asedau sy'n cael eu hadeiladu).

Cyfrifir dibrisiant fel a ganlyn:

- anheddau ac adeiladau eraill – dyraniad llinell syth dros oes ddefnyddiol yr eiddo, fel yr amcangyfrifir gan y prisiwr (10-80 mlynedd)
- cerbydau, peiriannau, dodrefn a chyfarpar – dyraniad llinell syth (3-15 mlynedd)
- seilwaith – dyraniad llinell syth (5-40 mlynedd)

Lle bo gan eitem o asedau eiddo, peiriannau a chyfarpar gydrannau mawr y mae eu costau yn sylweddol o gymharu â chyfanswm cost yr eitem, bydd y cydrannau hynny'n cael eu dibrisio ar wahân.

Caiff enillion ailbrizio hefyd eu dibrisio, a hynny gyda swm sy'n hafal i'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant y gwerth cyfredol a godir ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi ar sail trosglwyddo eu costau hanesyddol yn flynyddol o'r Gronfa Ailbrizio Wrth Gefn i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf.

– Gwarediadau ac Asedau Anghyfredol a Ddelir i'w Gwerthu

Pan fydd yn debygol y bydd swm cario ymlaen yr ased yn cael ei adennill yn bennaf trwy drafodiad gwerthu, yn hytrach na thrwy ei ddefnydd parhaus, bydd yr ased yn cael ei ailddosbarthu fel ased a ddelir i'w werthu. Caiff yr ased ei ailbrizio yn union cyn cael ei ailddosbarthu, ac yna'i gario ar yr isaf o'r swm hwn a gwerth teg llai costau gwerthu. Lle bo yna ostyngiad dilynol i'r gwerth teg llai costau gwerthu, caiff y golled ei phostio i linell y Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Dim ond hyd at swm unrhyw golledion a gydnabuwyd yn flaenorol yn y Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau y caiff enillion mewn gwerth teg eu cydnabod. Ni chodir dibrisiant ar asedau a ddelir i'w gwerthu.

Os nad yw asedau bellach yn bodloni'r meini prawf ar gyfer cael eu dosbarthu'n asedau a ddelir i'w gwerthu, cânt eu hailddosbarthu'n ôl yn asedau anghyfredol a'u prisio ar yr isaf o'u swm cario cyn iddynt gael eu dosbarthu'n rhai a ddelir i'w gwerthu, gyda'r swm hwnnw wedi'i addasu ar gyfer dibrisiant, amorteiddiad neu ailbrisiad a fyddai wedi cael ei gydnabod pe na fyddent wedi cael eu dosbarthu'n asedau a ddelir i'w gwerthu, a'u swm adferadwy ar y dyddiad y gwnaed y penderfyniad i beidio â'u gwerthu. Ni fydd asedau a waredir, neu a adewir i fynd yn segur, yn cael eu hailddosbarthu yn asedau a ddelir i'w gwerthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddatgomiynu, bydd swm cario ymlaen yr ased yn y Fantolen (p'un a yw'n ased eiddo, peiriannau neu gyfarpar a ddelir i'w werthu) yn cael ei ddileu o'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hynny'n rhan o'r enillion neu'r colledion o'i waredu. Caiff derbyniadau o warediadau (os o gwbl) eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hefyd yn rhan o'r enillion neu'r colledion sy'n deillio o waredu (e.e. yn unol â gwerth cario ymlaen yr ased ar adeg ei waredu). Bydd unrhyw enillion ailbrizio a gronnir ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrizio Wrth Gefn yn cael eu trosglwyddo i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf.

Bydd y symiau a dderbynnir ar gyfer gwarediadau yn cael eu categoreiddio fel derbyniadau cyfalaf. Mae balans y derbyniadau yn parhau yng Nghronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf ac ni ellir ei ddefnyddio wedyn ac eithrio ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd, neu gellir ei neilltuo i leihau angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthycu (y gofyniad ariannu cyfalaf). Caiff derbyniadau eu neilltuo i'r Gronfa Wrth Gefn o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Ni ellir trin derbyniadau o dan £10,000, na derbyniadau amrywiol nad ydynt yn gysylltiedig â gwaredu asedau, fel eitemau cyfalaf, a rhaid eu credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

14. Darpariaethau, Rhwymedigaethau Digwyddiadol ac Asedau Digwyddiadol

- Darpariaethau

Yn dilyn digwyddiad, gwneir darpariaethau sy'n rhoi ymrwymiad cyfreithiol neu adeiladol ar yr Awdurdod, a bydd hwnnw, yn ôl pob tebyg, yn gofyn am setliad trwy drosglwyddo manteision economaidd neu botensial o ran gwasanaeth, a gellir rhoi amcangyfrif dibynadwy o swm yr ymrwymiad. Codir tâl am ddarpariaethau ar y llinell gwasanaeth briodol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hynny ar ffurf traul pan fydd gan yr Awdurdod ymrwymiad,

a cânt eu mesur ar yr amcangyfrif gorau, ar ddyddiad y fantolen, o'r gwariant gofynnol i setlo'r ymrwymiad, gan roi ystyriaeth i risgiau ac ansicrwyddau perthnasol.

Pan wneir y taliadau yn y pen draw, codir tâl amdanynt ar y ddarpariaeth sy'n cael ei chario yn y Fantolen. Adolygir setliadau amcangyfrifedig ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol; lle y daw bellach yn llai na thebygol y bydd trosglwyddo manteision economaidd yn ofynnol (neu lle caiff setliad is na'r disgwyl ei wneud), caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i chredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol. Lle disgwylir y bydd rhan o'r taliad, neu'r taliad cyfan, sy'n ofynnol i setlo darpariaeth yn cael ei adfer oddi wrth barti arall (e.e. trwy hawliad yswiriant), cydnabyddir bod hyn yn incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol dim ond os ydyw fwy neu lai'n sicr y bydd ad-daliad yn cael ei wneud os bydd yr Awdurdod yn setlo'r ymrwymiad.

- Rhwymedigaethau Digwyddiadol

Mae rhwymedigaeth ddigwyddiadol yn codi yn sgil digwyddiad sy'n rhoi ymrwymiad posibl ar yr Awdurdod, a bydd ei bodolaeth ddim ond yn cael ei chadarnhau yn sgil digwyddiadau ansicr yn y dyfodol, neu beidio, nad ydynt o dan reolaeth lwyr yr Awdurdod. Mae rhwymedigaethau digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall, ond nid yw naill ai'n debygol y bydd all-lif o adnoddau yn ofynnol, neu ni all swm yr ymrwymiad gael ei fesur mewn modd dibynadwy.

Ni chydabyddir rhwymedigaethau digwyddiadol yn y Fantolen, ond cânt eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon.

- Asedau Digwyddiadol

Mae ased digwyddiadol yn codi yn sgil digwyddiad sy'n rhoi ased posibl i'r Awdurdod, y bydd ei fodolaeth ddim ond yn cael ei gadarnhau yn sgil digwyddiadau ansicr yn y dyfodol, neu beidio, nad ydynt o dan reolaeth lwyr yr Awdurdod.

Ni chydabyddir asedau digwyddiadol yn y Fantolen, ond cânt eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon pan fo'n debygol y bydd yna fewnlif o fanteision economaidd neu botensial o ran gwasanaeth.

15. Cronfeydd Wrth Gefn

Mae'r Awdurdod yn neilltuo symiau penodol fel Cronfeydd Wrth Gefn i ddibenion polisi yn y dyfodol neu er mwyn mynd i'r afael â threuliau annisgwyl. Caiff Cronfeydd Wrth Gefn eu creu trwy drosglwyddo symiau allan o Falans y Gronfa Gyffredinol. Caiff y cronfeydd hyn eu hegluro yn y nodiadau perthnasol i'r Fantolen. Cedwir Cronfeydd Wrth Gefn penodol i reoli'r prosesau cyfrifyddu ar gyfer asedau anghyfredol, offerynnau ariannol, trethiant lleol, ymddeoliad a buddion cyflogaion, ac nid ydynt yn cynrychioli adnoddau y gall yr Awdurdod eu defnyddio.

16. Treth ar Werth (TAW)

Caiff y TAW sy'n daladwy ei chynnwys fel traul dim ond i'r graddau nad yw'n adferadwy gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi (CTHEM). Caiff y TAW sy'n dderbyniadwy ei heithrio o'r incwm.

17. Gweithrediadau ar y Cyd

Mae gweithrediadau ar y cyd yn drefniadau lle mae gan y partïon sydd â rheolaeth ar y cyd ar y trefniant hawliau i'r asedau ac ymrwymadau i'r rhwymedigaethau sy'n gysylltiedig â'r trefniant. Mae'r gweithgareddau y mae'r awdurdod yn ymgymryd â nhw ar y cyd â chydweithredwyr eraill yn cynnwys defnyddio asedau ac adnoddau'r cydweithredwyr hynny. O ran ei ddiddordeb mewn gweithrediad ar y cyd, mae'r Awdurdod, fel cydweithredwr, yn cydnabod y canlynol:

- ei asedau, gan gynnwys ei gyfran o unrhyw asedau a ddelir ar y cyd
- ei rwymedigaethau, gan gynnwys ei gyfran o unrhyw rwymedigaethau yr eir iddynt ar y cyd
- ei refeniw o werthu ei gyfran o'r allbwn a gyfyd o'r gweithrediad ar y cyd
- ei gyfran o'r refeniw o werthu'r allbwn gan y gweithrediad ar y cyd
- ei gostau, gan gynnwys ei gyfran o unrhyw gostau yr eir iddynt ar y cyd

Nodyn 2 – Safonau Cyfrifyddu a Gyhoeddwyd, ond Nas Mabwysiadwyd

Lle bo Safon newydd wedi cael ei chyhoeddi ond heb gael ei mabwysiadu hyd yma gan y Cod, mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu gwybodaeth sy'n ymwneud ag effaith y newid cyfrifyddol. Mae'r newidiadau a gyflwynir i God 2020-21 yn cynnwys:

- Diwygiadau i Wasanaethau Archwilio Mewnol (IAS) 28 Buddsoddiadau mewn Cymdeithion a Chyd-fentrau: Buddiannau Hirdymor mewn Cymdeithion a Chyd-fentrau ar y Cyd
- Gwelliannau Blynnyddol i Gylch 2015-2017 y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS)
- Diwygiadau i IAS 19 Buddion Gweithwyr: Diwygiad, Cwtogiad neu Setliad o ran y Cynllun.

Ni ragwelir y bydd y diwygiadau uchod yn effeithio'n sylweddol ar yr wybodaeth a ddarperir yn natganiadau ariannol yr Awdurdod.

Nodyn 3 – Dyfarniadau Beirniadol o ran Cymhwyso Polisiâu Cyfrifyddu

Wrth gymhwyso'r polisiâu cyfrifyddu a nodir yn Nodyn 1, bu'n rhaid i'r Awdurdod wneud dyfarniadau penodol am drafodiadau cymhleth neu'r rheiny a oedd yn cynnwys ansicrwydd ynghylch digwyddiadau yn y dyfodol. Mae'r dyfarniadau beirniadol a wnaed yn y Datganiad o Gyfrifon fel a ganlyn:

- Mae ansicrwydd yn parhau ynghylch cyllid yn y dyfodol ac ymadawiad y Deyrnas Unedig â'r Undeb Ewropeaidd. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi pennu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i awgrymu y byddai asedau'r Awdurdod, o bosibl, yn amharedig o ganlyniad.
- Mae yna ansicrwydd ynghylch effaith ariannol y pandemig Covid-19. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi pennu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i awgrymu y byddai yna effaith ar lefelau'r gwasanaeth a ddarperir.

Nodyn 4 – Rhagdybiaethau a wnaed ynghylch y Dyfodol a Ffynonellau Mawr Eraill o Ansicrwydd o ran Amcangyfrifon

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod ynghylch y dyfodol, neu sydd, fel arall, yn ansicr. Gwneir amcangyfrifon trwy ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol, a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan na ellir pennu balansau yn gwbl sicr, gallai'r gwir ganlyniadau fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r eitemau ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2020, y mae iddynt risg sylweddol o gael eu haddasu'n berthnasol yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod, fel a ganlyn:

- Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar – caiff asedau anghyfredol eu dibrisio dros oesau defnyddiol sy'n ddibynnol ar ragdybiaethau ynghylch lefel yr atgyweiriadau a'r gwaith cynnal a chadw a fydd yn codi mewn perthynas ag asedau unigol. Mae'r hinsawdd economaidd sydd ohoni yn golygu nad oes sicrwydd y bydd yr Awdurdod yn gallu cynnal ei wariant cyfredol ar atgyweiriadau a gwaith chynnal a chadw, gan fwrw amheuaeth ar yr oesau defnyddiol a bennir ar gyfer asedau. Os bydd oes ddefnyddiol yr ased yn lleihau, bydd dibrisiant yn cynyddu a swm cario ymlaen yr ased yn gostwng.
- Rhwymedigaethau pensiynau – mae amcangyfrif o'r rhwymedigaeth net ar gyfer talu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n gysylltiedig â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau yn cynyddu, newidiadau o ran oedran ymddeol, cyfraddau marwolaethau, ac, ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, y tâl disgwylidig ar asedau'r gronfa pensiwn. Cyflogir Actiwariaid Ymgynghorol i roi cyngor arbenigol i'r Awdurdod ar y rhagdybiaethau i'w rhoi ar waith. Cyfeiriwch at Nodyn 30 ar gyfer dadansoddiad o sensitifrwydd rhwymedigaeth pensiwn.

Nodyn 5 – Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen

Cafodd y Datganiad o Gyfrifon ei awdurdodi i'w gyhoeddi gan y Prif Swyddog Cyllid ar y dyddiad a nodir ar dudalen 10. Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau. Lle roedd digwyddiadau a ddigwyddodd cyn y dyddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am y sefyllfa ar 31 Mawrth 2020, mae'r ffigurau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi cael eu haddasu ym mhob ffordd berthnasol i adlewyrchu effaith yr wybodaeth hon.

Ni chafwyd yr un digwyddiad perthnasol ar ôl dyddiad y Fantolen:

Nodyn 6 – Nodyn i'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

	2019-20			
	Addasiadau Statudol i Gyfalaf Net	Addasiadau Statudol i Bensiynau Net	Gwahaniaethau Eraill	Cyfanswm yr Addasiadau
	£000	£000	£000	£000
Darparu Gwasanaethau Tân	3,507	4,860	109	8,476
Cost Net Gwasanaethau	3,507	4,860	109	8,476
Incwm a Gwariant Arall	(2,356)	13,143	0	10,787
Gwahaniaeth rhwng y Tâl Statudol a'r Gwarged neu'r Diffyg yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	1,151	18,003	109	19,263

	2018-19			
	Addasiadau Statudol i Gyfalaf Net	Addasiadau Statudol i Bensiynau Net	Gwahaniaethau Eraill	Cyfanswm yr Addasiadau
	£000	£000	£000	£000
Darparu Gwasanaethau Tân	2,942	24,415	4	27,361
Cost Net Gwasanaethau	2,942	24,415	4	27,361
Incwm a Gwariant Arall	(2,613)	12,845	0	10,232
Gwahaniaeth rhwng y Tâl Statudol a'r Gwarged neu'r Diffyg yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	329	37,260	4	37,593

Addasiadau Statudol i Gyfalaf Net – mae'r golofn hon yn ychwanegu dibrisiant ac amhariad ac enillion a cholledion ailbriso yn y llinell gwasanaethau, ac ar gyfer:

- Gwariant gweithredu arall – mae'n addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf, gyda'r incwm yn cael ei drosglwyddo wrth waredu asedau, a'r symiau'n cael eu dileu ar gyfer yr asedau hynny.
- Incwm a gwariant cyllido a buddsoddi – costau statudol cyllido cyfalaf, h.y. caiff Darpariaeth Isafswm Refeniw a chyfraniadau refeniw eraill eu tynnu o incwm a gwariant arall gan na ellir codi tâl am y rhain o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.
- Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol – caiff grantiau cyfalaf eu haddasu ar gyfer incwm nad yw'n daladwy o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Caiff grantiau refeniw eu haddasu o'r rhai sy'n dderbyniadwy yn y flwyddyn i'r rhai sy'n dderbyniadwy heb amodau neu yr oedd yr amodau ar eu cyfer wedi'u bodloni trwy gydol y flwyddyn. Caiff y llinell Trethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol ei chredydu â grantiau cyfalaf sy'n dderbyniadwy yn y flwyddyn heb amodau neu yr oedd yr amodau ar eu cyfer wedi'u bodloni yn y flwyddyn.

Addasiadau Statudol i Bensiynau Net – newid net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu incwm a gwariant sy'n ymwneud â phensiwn, sef IAS 19 Buddion Cyflogeion:

- Ar gyfer Gwasanaethau, mae hyn yn cynrychioli dileu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a delir gan yr Awdurdod, yn unol â'r hyn a ganiateir yn ôl statud, a'u hamnewid am gostau'r gwasanaeth cyfredol a chostau'r gwasanaeth yn y gorffennol.
- Ar gyfer incwm a gwariant cyllido a buddsoddi, codir tâl ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr am y llog net ar rwymedigaeth y buddion wedi'u diffinio.

Gwahaniaethau Eraill rhwng symiau sy'n cael eu debydu/credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r symiau sy'n daladwy/dderbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

- Ar gyfer incwm a gwariant cyllido a buddsoddi, mae'r golofn gwahaniaethau eraill yn nodi'r addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol mewn perthynas â'r gwahaniaethau amseru ar gyfer premiymau a disgowntiau.
- Mae'r tâl a godir o dan Drethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr hyn y gellir codi tâl amdano o dan reoliadau statudol ac y rhagwelid y byddai'n dod i law ar ddechrau'r flwyddyn, a'r incwm a gydnabyddir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn y Cod. Mae hwn yn wahaniaeth amseru, gan y bydd unrhyw wahaniaeth yn cael ei ddwyn ymlaen mewn Gwargedion neu Ddiffygion yn y Gronfa Gasglu yn y dyfodol.

Nodyn 7 – Incwm a Gwariant wedi'u Dadansoddi yn ôl Natur

2018-19 £000		2019-20 £000
	Gwariant	
65,097	Costau Cyflogeion	48,025
11,951	Costau Gweithredu Eraill	13,176
7,710	Gwasanaethau Cymorth	7,669
2,941	Dibrisiant, Amorteiddiad, Amhariad ac Ailbrisio	3,852
746	Llog a Dalwyd	711
29	Colled o waredu asedau	20
88,474	Cyfanswm y Gwariant	73,453
	Incwm	

(1,309)	Ffioedd, Taliadau ac Incwm Arall y Gwasanaeth	(895)
0	Enillion ar waredu Asedau	0
(42)	Llog ac Incwm Buddsoddi	(44)
(46,659)	Ardollau gan Awdurdodau Unedol	(47,818)
(3,441)	Grantiau'r Llywodraeth, Cyfraniadau a Rhoddion	(5,488)
(51,451)	Cyfanswm yr Incwm	(54,245)
37,023	(Gwarged) neu Ddiffyg o ran Darparu Gwasanaethau	19,208

Refeniw o Contractau â Derbynwyr Gwasanaethau

Mae'r Awdurdod wedi cynnal adolygiad o'i ffrydiau incwm sy'n bodloni'r gofynion ar gyfer IFRS 15 Contractau Refeniw. Oherwydd y gwerth ar 31 Mawrth 2020, ystyriwyd ei fod yn amherthnasol ei gynnwys yn y cyfrifon, ac mae Nodyn 7 yn darparu digon o wybodaeth.

Nodyn 8 – Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan Reoliadau

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn y flwyddyn, yn unol ag arferion cyfrifyddu cywir, er mwyn sicrhau bod yr adnoddau a nodir gan ddarpariaethau statudol yn rhai sydd ar gael i'r Awdurdod i dalu gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol. Mae'r canlynol yn amlinellu disgrifiad o'r Cronfeydd Wrth Gefn y gwneir yr addasiadau yn unol â nhw.

- Balans y Gronfa Gyffredinol – y Gronfa Gyffredinol yw'r gronfa statudol y mae'n ofynnol i holl dderbyniadau unrhyw Awdurdod gael eu talu iddi, ac allan o ba un y caiff holl rwymedigaethau'r Awdurdod eu bodloni, ac eithrio i'r graddau y gallai rheolau statudol ddarparu'n wahanol. Gall y rheolau hyn hefyd nodi'r flwyddyn ariannol pan ddylai rhwymedigaethau a thaliadau effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol, ac ni fydd hyn o reidrwydd yn unol ag arferion cyfrifyddu cywir. Felly, mae Balans y Gronfa Gyffredinol yn crynhoi'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi ei rymuso'n statudol i'w gwario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiad cyfalaf (neu ar y diffyg yn yr adnoddau y mae'n ofynnol i'r Awdurdod eu hadfer) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.
- Mae Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf yn dal yr enillion o waredu tir ac asedau anghyfredol eraill, sydd wedi'u hatal trwy statud rhag cael eu defnyddio, ac eithrio i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i gael eu gosod o'r neilltu i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae balans y gronfa wrth gefn yn dangos yr adnoddau sydd eto i gael eu defnyddio i'r dibenion hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

2018-19				Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan Reoliadau	2019-20		
Y Gronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	Derbyniadau Cyfalaf	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy		Y Gronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	Derbyniadau Cyfalaf	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy
£000	£000	£000	£000		£000	£000	£000
(2,784)	0	(2,784)	2,784	Dibrisiant	(2,859)	0	(2,859)
(51)	0	(51)	51	Amhariad ac Anwellhaol	(573)	0	(573)
(107)	0	(107)	107	Amorteiddiad Anniriaethol	(75)	0	(75)
0	0	0	0	Amhariad Asedau Anniriaethol	(345)	0	(345)
(29)	(118)	(147)	147	Gwaredu asedau anghyfredol	(20)	(16)	(36)
332	0	332	(332)	Gwariant Cyfalaf a Ariennir gan Gronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi (CERA)	595	0	595
84	0	84	(84)	Gwariant Cyfalaf a Ariennir gan Roddion	0	0	0
285	0	285	(285)	Gwariant Cyfalaf a Ariennir gan Grantiau	198	0	198
0	118	118	(118)	Gwariant Cyfalaf a Ariennir gan Dderbyniadau	0	16	16
1,941	0	1,941	(1,941)	Ariannu Cyfalaf Darpariaeth Isafswm Refeniw	1,928	0	1,928
(329)	0	(329)	329		(1,151)	0	(1,151)
(51,659)	0	(51,659)	51,659	Gwrthdroi buddion ymddeol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Cyfraniadau Pensiwn y Cyflogwr a thaliadau i bensiyngwyr	(35,674)	0	(35,674)
14,399	0	14,399	(14,399)		17,671	0	17,671
(37,260)	0	(37,260)	37,260		(18,003)	0	(18,003)
(4)	0	(4)	4	Symudiadau yn y Croniad Absenoldeb Cronedig	(109)		(109)
(37,593)	0	(37,593)	37,593	Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido o dan reoliadau	(19,263)	0	(19,263)

Nodyn 9 – Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy

	Balans ar 1 Ebrill 2018	Trosglwyddiadau i Mewn 2018-19	Trosglwyddiadau Allan 2018-19	Dyranïad i'r Cyfalaf	Balans ar 31 Mawrth 2019	Trosglwyddiadau i Mewn 2019-20	Trosglwyddiadau Allan 2019-20	Dyranïad i'r Cyfalaf	Balans ar 31 Mawrth 2020
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans y Gronfa Gyffredinol	(707)	(173)	0	0	(880)	(251)	0	0	(1,131)
Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi:									
Cronfa Buddsoddi i Arbed	(191)	(160)	0	0	(351)	0	74	0	(277)
Darpariaeth Isafswm Refeniw	(648)	0	0	0	(648)	0	0	0	(648)
Y Gronfa Gyfalaf	(1,000)	(400)	0	0	(1,400)	(392)	0	392	(1,400)
Digwyddiadau Mawr	(400)	0	0	0	(400)	0	0	0	(400)
Codi Arian ac Incwm Amrywiol wedi'i Glustnodi	(386)	(169)	0	250	(305)	(93)	112	26	(260)
Cronfa Wrth Gefn ar gyfer Cydraddoli Ardollau	(1,000)	0	0	0	(1,000)	0	0	0	(1,000)
Meddalwedd a Chyfathrebu	(1,203)	0	0	82	(1,121)	(100)	0	177	(1,044)
Rheoli Risgiau	(500)	0	0	0	(500)	0	0	0	(500)
Rheoli Newid – Cyflogeion a Phensiynau	(2,000)	0	0	0	(2,000)	0	800	0	(1,200)
Diogelwch Gweithwyr	0	0	0	0	0	(800)	0	0	(800)
Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	(7,328)	(729)	0	332	(7,725)	(1,385)	986	595	(7,529)
Derbyniadau Cyfalaf	0	(118)	0	118	0	(15)	0	15	0
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	(8,035)	(1,020)	0	450	(8,605)	(1,651)	986	610	(8,660)

Manylir ar ddiben y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy a ddelir gan yr Awdurdod yn y tabl canlynol:

Enw	Diben
Balans y Gronfa Gyffredinol	Cronfa Wrth Gefn heb ei Chlustnodi a gynhelir i liniaru effaith argyfyngau a gwrthbwysio effaith digwyddiadau annisgwyl.
Cydraddoli Ardollau	I'w ddefnyddio i "liniaru" newidiadau yn yr ardoll a godir bob blwyddyn i'r Awdurdodau Unedol cyfansoddol.
Buddsoddi i Arbed	Cronfa Wrth Gefn a gynhelir i ddarparu adnoddau er mwyn galluogi'r Awdurdod i fuddsoddi yn y broses o drawsnewid ei wasanaethau a gwireddu gostyngiadau o ran costau/effeithlonrwydd yn y dyfodol.
Y Gronfa Gyfalaf	Cronfa Wrth Gefn a gynhelir i ddarparu adnoddau ychwanegol ar gyfer y rhaglen gyfalaf, gan gynnig hyblygrwydd mewn perthynas ag ariannu buddsoddiad cyfalaf.
Digwyddiadau Mawr	Cyllid wedi'i neilltuo at ddigwyddiadau untro nad ydynt yn rhan o'r gweithgarwch arferol o ran darparu gwasanaethau. Caiff ei hail-lenwi trwy'r gyllideb sylfaenol yn y blynyddoedd i ddod er mwyn cynnal y lefel sy'n ofynnol i reoli digwyddiadau mawr.
Codi Arian ac Incwm Amrywiol wedi'i Glustnodi	Gwargedion a gynhyrchir gan gynlluniau gwahanol, e.e. defnyddio'r cynllun aberthu cyflog i lesio car a digwyddiadau codi arian i ddibenion penodol.
Meddalwedd a Chyfathrebu	Cronfa Wrth Gefn a gynhelir i ddarparu adnoddau i gyllido buddsoddiad seilwaith TGCh untro, yn ogystal â rhwydwaith gwasanaethau brys yn y dyfodol.
Rheoli Risgiau	Cronfa Wrth Gefn a gynhelir i fynd i'r afael â'r posibilrwydd y bydd yr Awdurdod yn dod i gysylltiad â hawliadau o dan ei drefniadau yswiriant; i ddarparu hyblygrwydd mewn perthynas ag ansefydlogrwydd y farchnad yswiriant; ac i ddarparu adnoddau er mwyn cymryd camau i wella sefyllfa'r Awdurdod o ran dod i gysylltiad â risg.
Darpariaeth Isafswm Refeniw	Cronfa Wrth Gefn a sefydlwyd o ganlyniad i addasiad blwyddyn flaenorol i Ddarpariaeth Isafswm Refeniw a fydd yn cael ei defnyddio i gefnogi taliadau cyllido cyfalaf.
Cyflogeion a Phensiwn	Yn cael ei chynnal i fodloni costau untro sy'n gysylltiedig â chyflogeion: e.e. yr ombwdsmon pensiynau, tribiwnlysoedd cyflogaeth, diswyddiadau.
Diogelwch Gweithwyr	Crëwyd i ateb y galw am sicrhau a gwella diogelwch Diffoddwyr Tân, gan gynnwys mewn perthynas â gofynion o ran cyfarpar a hyfforddiant.
Derbyniadau Cyfalaf	Yn cadw'r enillion a ddaw i law yn sgil gwerthu asedau, sydd ar gael i ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol.

Nodyn 10 – Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi

2018-19 £000		2019-20 £000
746	Llog sy'n daladwy a ffioedd tebyg	710
12,845	Llog net ar rwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net	13,253
92	Symudiadau yn y Ddarpariaeth Drwgddyled	(471)
0	Drwgddyledion wedi'u Dileu *	405
(42)	Llog sy'n dderbyniadwy ac incwm tebyg	(44)
13,641	Cyfanswm	13,853

* Ym mis Chwefror 2020, daeth adroddiad i law yr Awdurdod Tân ar hyfywedd y Cwmni Buddiant Cymunedol Achub 365, ynghyd â hysbysiad bod y bwrdd cyfarwyddwyr wedi gwneud penderfyniad i roi'r gorau i fasnachu. Cefnogodd yr Awdurdod Tân y penderfyniad i ddiddymu'r cwmni cyn gynted â phosibl, a bod y ddyled a oedd yn ddyledus gan Achub 365 i gael ei dileu. Mae'r swm a ddilëwyd yn cynnwys £136 mil ar gyfer dyled benthyciad a £245 mil (net cyn TAW) ar gyfer ailgodi costau.

Nodyn 11 – Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol

2018-19 £000		2019-20 £000
(46,659)	Ardollau gan awdurdodau cyfansoddol	(47,818)
(369)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau	(198)
(47,028)	Cyfanswm	(48,016)

Nodyn 12 – Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

Symudiadau hyd at 31 Mawrth 2020	Tir ac Adeiladau £000	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn a Chyfarpar £000	Asedau Seilwaith £000	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu £000	Cyfanswm Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar £000
Cost neu Brisiad					
ar 31 Mawrth 2019	54,217	26,795	344	225	81,581
Ychwanegiadau	1,021	2,573	0	1,489	5,083
Gwariant Anwellhaol	(573)	0	0	0	(573)
Datgydnabod – gwaredu	0	(1,277)	0	0	(1,277)
Aiddosbarthu a throsglwyddo	0	225	0	(225)	0
ar 31 Mawrth 2020	54,665	28,316	344	1,489	84,814
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig					
ar 31 Mawrth 2019	(4,803)	(15,682)	(108)	0	(20,593)
Dibrisiant a ddilëir i'r Gwarged/Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	(1,266)	(1,584)	(9)	0	(2,859)
Datgydnabod – gwaredu	0	1,241	0	0	1,241
ar 31 Mawrth 2020	(6,069)	(16,025)	(117)	0	(22,211)
Gwerth Net ar y Llyfrau ar 31 Mawrth 2019	49,414	11,113	236	225	60,988
Gwerth Net ar y Llyfrau ar 31 Mawrth 2020	48,596	12,291	227	1,489	62,603

Symudiadau hyd at 31 Mawrth 2019	Tir ac Adeiladau £000	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn a Chyfarpar £000	Asedau Seilwaith £000	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu £000	Cyfanswm Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar £000
Cost neu Brisiad					
ar 31 Mawrth 2018	53,654	25,202	322	1,434	80,612
Ychwanegiadau	626	1,375	22	225	2,248
Amhariadau	(63)	0	0	0	(63)
Datgydnabod – gwaredu	0	(1,216)	0	0	(1,216)
Aiddosbarthu a throsglwyddo	0	1,434	0	(1,434)	0
ar 31 Mawrth 2019	54,217	26,795	344	225	81,581
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig					
ar 31 Mawrth 2018	(3,574)	(15,217)	(100)	0	(18,891)
Dibrisiant a ddilëir i'r Gwarged/Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	(1,241)	(1,535)	(8)	0	(2,784)
Datgydnabod – amhariad	12	0	0	0	12
Datgydnabod – gwaredu	0	1,070	0	0	1,070
ar 31 Mawrth 2019	(4,803)	(15,682)	(108)	0	(20,593)
Gwerth Net ar y Llyfrau ar 31 Mawrth 2018	50,080	9,985	222	1,434	61,721
Gwerth Net ar y Llyfrau ar 31 Mawrth 2019	49,414	11,113	236	225	60,988

Ymrwymïadau Cyfalaf

Ar 31 Mawrth 2020, roedd gan yr Awdurdod yr ymrwymïad mawr canlynol:

- £2.274 miliwn ar gyfer peiriannau rheng flaen
- £0.813 miliwn ar gyfer cerbydau gweithredol

Ailbrïso

Mae'r Awdurdod yn ailbrïso ei Dir ac Adeiladau o leiaf unwaith bob pum mlynedd, a chynhaliwyd y prïad diwethaf ar 1 Ebrill 2015. Cynhaliwyd yr ymarfer prïo gan aelod o Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig, a gyflogwyd gan Gyngor Sir Caerfyrddin.

Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar Anweithredol (Asedau Dros Ben)

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau dros ben.

Amhariadau

Cynhaliwyd adolygiad o amhariadau gan aelod o Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig a gyflogir gan Gyngor Sir Caerfyrddin, a dywedwyd nad oedd yna unrhyw newidiadau sylweddol mewn costau adeiladu a fyddai'n cyfiawnhau ailbrïso i ddibenïon amhariadau. Nodwyd hefyd, lle gwnaed prïadau Defnydd Presennol, fod amodau'r farchnad wedi aros yn sefydlog yn y meysydd dan sylw.

Nodyn 13 – Asedau Anniriaethol

Mae'r Awdurdod yn gwneud cyfrif am ei feddalwedd fel asedau anniriaethol, i'r graddau nad yw'r feddalwedd yn rhan annatod o system TG penodol, ac y gwneir cyfrif amdani yn rhan o'r eitem galedwedd yn eiddo, peiriannau a chyfarpar. Mae'r asedau anniriaethol yn cynnwys trwyddedau a brynwyd a meddalwedd a gynhyrchwyd yn fewnol, fel ei gilydd.

Pennir oes ddefnyddiol gyfyngedig ar gyfer pob meddalwedd, a hynny'n seiliedig ar asesiadau o'r cyfnod y disgwylir i'r feddalwedd fod o ddefnydd i'r Awdurdod. Pennir oes ddefnyddiol o 10 mlynedd ar gyfer y prif gyfresi meddalwedd a ddefnyddir gan yr Awdurdod.

Mae'r symudiad ar falansau yr asedau anniriaethol yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

2018-19 £000		2019-20 £000
Gwerth Gros ar Bapur		
1,014	Balans agoriadol ar 1 Ebrill	1,135
136	Ychwanegiadau	38
0	Amhariad	(387)
(15)	Datgydnabod	0
1,135	Balans Terfynol ar 31 Mawrth	786
Amorteiddiad Cronedig		
(168)	Ar 1 Ebrill	(260)
(107)	Amorteiddiad	(75)
0	Amhariad	42
15	Datgydnabod	0
(260)	Balans Terfynol ar 31 Mawrth	(293)
Gwerth Net ar Bapur		
846	Balans agoriadol ar 1 Ebrill	875
875	Balans terfynol ar 31 Mawrth	493

Yn ystod 2019-20, cydnabu'r Awdurdod golled amhariad o £345 mil mewn perthynas â'r system feddalwedd FireWatch a brynwyd yn 2016. Amharwyd ar y system yn dilyn adolygiad o'r rhaglen T20, a geisiodd nodi'r rhwystrau cyffredinol i'w rhoi ar waith.

Nodwyd bod mwyafrif y rhwystrau yn dechnegol eu natur, a'r prif rwystr oedd integreiddio i system Gorchymyn a Rheoli'r Gwasanaeth, na ragwelir y bydd yn cael ei chyflawni tan 2021, ar y cynharaf. Mae mwyafrif y materion technegol hyn wedi bod y tu hwnt i reolaeth y Gwasanaeth ac, o ganlyniad, wedi gohirio'r broses o roi pob elfen o FireWatch ar waith yn llawn mewn amgylchedd byw.

O ganlyniad i'r gwerthusiad, nododd tîm y prosiect y gellir cyflawni amcanion yr achos busnes yn well trwy ddatblygu systemau meddalwedd cyfredol a'u cyfuno â rhai o'r systemau TGCh mewnol; o ganlyniad, gwnaed penderfyniad nad FireWatch, o hyn ymlaen, a fydd y feddalwedd a ddefnyddir i gyflawni amcanion yr achos busnes.

Nodyn 14 – Offerynnau Ariannol

Caiff y categorïau canlynol o Offerynnau Ariannol eu cario yn y Fantolen:

	Hirdymor 31 Mawrth 2019 £000	Hirdymor 31 Mawrth 2020 £000	Cyfredol 31 Mawrth 2019 £000	Cyfredol 31 Mawrth 2020 £000
Asedau Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:				
Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod	0	0	4,575	838
Cyfanswm y Dyledwyr	165	18	3,640	7,269

Rhwymedigaethau Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:

Benthycia	(15,738)	(18,470)	(1,321)	(1,268)
Llog Cronedig	0	0	(59)	(58)
Cyfanswm Benthycia	(15,738)	(18,470)	(1,380)	(1,326)
Rhwymedigaethau'r Lesoedd Cyllid	(3,452)	(2,925)	(638)	(527)
Credydwyr	0	0	(4,876)	(4,534)

	2018-19		2019-20	
Incwm, Traul, Enillion a Cholledion	Rhwymedigaethau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteiddiedig £000	Asedau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteiddiedig £000	Rhwymedigaethau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteiddiedig £000	Asedau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteiddiedig £000
Cost y llog	746	0	710	0
Cyfanswm y traul yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	746	0	710	0
Incwm llog	0	(42)	0	(44)
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau Colledion/(enillion) net ar gyfer y flwyddyn	0	(42)	0	(44)
	746	(42)	710	(44)

Offerynnau Ariannol – Gwerth Teg

Caiff rhwymedigaethau ariannol ac asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a symiau derbyniadwy eu cario ar y Fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/rhwymedigaethau hirdymor gyda llog cronedig mewn asedau/rhwymedigaethau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llifoedd arian parod sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- Ar gyfer benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb) a benthyciadau eraill sy'n daladwy, defnyddiwyd benthyciadau gan y PWLB er mwyn darparu'r gwerth teg o dan weithdrefnau adfer dyledion y PWLB;
- Ni chydabyddir unrhyw ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhenn llai na 12 mis, neu pan fo'n swm sy'n dderbyniadwy trwy fasnach neu fel arall, ystyrir mai'r gwerth teg yw'r swm cario ymlaen neu'r swm y codir tâl amdano;
- Ystyrir mai gwerth teg swm sy'n dderbyniadwy trwy fasnach neu fel arall yw'r swm sydd ar yr anfoneb neu y codir tâl amdano.

Mae'r gwerthoedd teg a gyfrifwyd fel a ganlyn:

	31 Mawrth 2019		31 Mawrth 2020	
	Swm cario ymlaen £000	Gwerth Teg £000	Swm cario ymlaen £000	Gwerth Teg £000
Credydwy'r Hirdymor – PWLB	16,936	22,747	19,697	25,668
Dyled nad yw i'r PWLB	123	amh.	41	amh.
Cyfanswm	17,059	22,747	19,738	25,668

Mae'r gwerth teg yn fwy na'r swm cario ymlaen oherwydd codir premiwm ad-daliad cynnar os ad-delir y ddyled i'r PWLB yn gynnar; mae'r gwerth teg yn ystyried y premiwm ar gyfer ad-daliad cynnar. Mae benthyciadau ar lefel 2 yn yr Hierarchaeth Gwerth Teg, hynny yw, cânt eu prisiau ar brisiau sy'n weladwy, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.

Nodyn 15 – Dyledwyr

31 Mawrth 2019 £000	Dyledwyr Byrdymor	31 Mawrth 2020 £000
2,844	Cyrff Llywodraeth Ganolog	6,344
128	Awdurdodau Lleol Eraill	137
240	Cyrff y GIG	38
523	Endidau ac Unigolion Eraill	442
399	Taliadau Ymlaen Llaw	332
(494)	Darpariaeth ar gyfer dyledion anadferadwy	(24)
3,640	Cyfanswm y Dyledwyr	7,269

31 Mawrth 2019 £000	Dyledwyr Hirdymor	31 Mawrth 2020 £000
0	Awdurdodau Lleol Eraill	0
165	Endidau ac Unigolion Eraill	18
165	Cyfanswm y Dyledwyr	18

Nodyn 16 – Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod

31 Mawrth 2019 £000		31 Mawrth 2020 £000
575	Arian Parod a Balansau Banc	838
4,000	Adneuon Byrdymor	0
4,575	Cyfanswm yr Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod	838

Nodyn 17 – Credydwyr

31 Mawrth 2019 £000		31 Mawrth 2020 £000
(1,059)	Cyrff Llywodraeth Ganolog	(531)
(589)	Awdurdodau Lleol Eraill	(284)
(3,227)	Endidau ac Unigolion Eraill	(3,709)
(1)	Derbyniadau Ymlaen Llaw	(10)
(4,876)	Cyfanswm y Credydwyr	(4,534)

Nodyn 18 – Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy

Ailddatganedig * 1 Ebrill 2018 £000	Ailddatganedig * 31 Mawrth 2019 £000		31 Mawrth 2020 £000
(15,175)	(14,786)	Y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn *	(14,397)
(21,433)	(21,493)	Cyfrif Addasu'r Cyfalaf *	(20,731)
504,242	539,665	Y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn	514,646
682	686	Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd	795
468,316	504,072	Cyfanswm	480,313

* Mae'r balansau ar y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf wedi'u hailddatgan ar gyfer addasiad o £117 mil yn ymwneud ag ailbrisiadau blynyddoedd blaenorol.

Nodyn 18a – y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn yn cynnwys yr enillion a wneir gan yr Awdurdod o ganlyniad i gynydd yng ngwerth ei eiddo, ei beiriannau a'i gyfarpar, ynghyd â'i asedau anniriaethol.

Bydd y balans yn gostwng pan fydd asedau sydd ag enillion cronedig:

- yn cael eu hailbrisio ar i lawr neu yn lleihau o ran gwerth, a'r enillion yn cael eu colli
- yn cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiant, neu
- yn cael eu gwaredu, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa Wrth Gefn yn cynnwys dim ar wahân i'r enillion ailbrisio sydd wedi cronni er 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crëwyd y Gronfa Wrth Gefn. Caiff enillion cronedig sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw eu cyfuno yn y balans ar Gyfrif Addasu'r Cyfalaf.

Ailddatganedig * 2018-19 £000		2019-20 £000
(15,292)	Balans ar 31 Mawrth	(14,786)
117	Addasiad y Flwyddyn Flaenorol	
(15,175)	Balans ar 1 Ebrill	
0	Ailbrisiad ar i fyny ar gyfer asedau	0
0	Ni chodir tâl am ailbrisiad ar i lawr ar gyfer asedau na cholledion amhariad oherwydd diffygiant ar y Gwarged na'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	0
0	Ni chodir tâl am warged neu ddiffyg o ailbrisio asedau anghyfredol ar y Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	0
389	Y gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth teg a dibrisiant cost hanesyddol	389
0	Enillion cronedig ar asedau a werthwyd neu a waredwyd	0
389	Y swm a ddilëir i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf	389
(14,786)	Balans ar 31 Mawrth	(14,397)

* Mae'r balansau ar y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf wedi'u hailddatgan ar gyfer addasiad o £117 mil yn ymwneud ag ailbrisiadau blynyddoedd blaenorol.

Nodyn 18b – Cyfrif Addasu'r Cyfalaf

Mae Cyfrif Addasu'r Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau o ran amseriad sy'n codi o ganlyniad i drefniadau cyfrifyddu gwahanol ar gyfer defnyddio asedau anghyfredol, ac ar gyfer ariannu'r gwaith o gaffael neu adeiladu'r asedau hynny, neu ychwanegu atynt, o dan ddarpariaethau statudol. Caiff y Cyfrif ei ddebydu o ran y gost caffael ac adeiladu, neu gostau dilynol, gan y codir tâl am ddibrisiant, colledion oherwydd amhariad, ac amorteiddiadau ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda phostiadau adfer o'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn er mwyn trosi ffigurau gwerth teg a chyfredol yn sail costau hanesyddol). Caiff y cyfrif ei gredydu â'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod i fod yn gyllid ar gyfer y costau caffael ac adeiladu a chostau dilynol.

Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi ac enillion, a gydnabyddir ar asedau rhoddedig sydd eto i'w defnyddio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion ailbrisio a gronnwyd ar eiddo, peiriannau a chyfarpar cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crëwyd y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn i ddal enillion o'r fath.

Ailddatganedig *		
2018-19 £000		2019-20 £000
(21,316)	Balans ar 31 Mawrth	(21,493)
(117)	Addasiad y Flwyddyn Flaenorol	
(21,433)	Balans ar 1 Ebrill	
2,835	Taliadau ar gyfer dibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	3,432
107	Amorteiddiad ac Amhariad asedau anniriaethol	420
147	Symiau'r asedau anniriaethol a ddilëir wrth waredu neu werthu yn rhan o'r enillion/colledion o'u gwaredu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	36
3,089	Gwrthdroi eitemau sy'n berthnasol i wariant cyfalaf a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	3,888
(389)	Symiau a addaswyd ac a ysgrifennwyd allan o'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	(389)
2,700	Swm net a ddilëir o ran cost asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	3,499
(118)	Y defnydd o Gronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf i gyllido gwariant cyfalaf newydd	(16)
(369)	Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf a gredydwyd i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac a ddefnyddiwyd i gyllido cyfalaf	(198)
(1,941)	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf y codir tâl amdano ar y Gronfa Gyffredinol	(1,928)
(332)	Gwariant Cyfalaf y codir tâl amdano ar y Gronfa Gyffredinol	(595)
(2,760)	Cyllid cyfalaf a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn:	(2,737)

(21,493) Balans ar 31 Mawrth**(20,731)**

* Mae'r balansau ar y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf wedi'u hailddatgan ar gyfer addasiad o £117 mil yn ymwneud ag ailbrisiadau blynyddoedd blaenorol.

Nodyn 18c – y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn amsugno'r gwahaniaethau o ran amseriad sy'n codi o ganlyniad i drefniadau cyfrifyddu gwahanol ar gyfer buddion ôl-gyflogaeth ac ar gyfer ariannu buddion yn unol â darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn gwneud cyfrif am fuddion ôl-gyflogaeth yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hynny oherwydd bod y buddion yn cael eu hennill gan gyflogaion sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan wedyn ddiweddarau'r rhwymedigaethau a gydnabyddir sy'n adlewyrchu chwyddiant, rhagdybiaethau sy'n newid, ac enillion ar fuddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau.

Fodd bynnag, mae'r trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i fuddion a enillir gael eu hariannu, a hynny am fod yr Awdurdod yn cyfrannu i'r cronfeydd pensiwn ar ran y cyflogaion neu, yn y pen draw, yn talu unrhyw bensiynau y mae'n uniongyrchol gyfrifol amdanynt. Felly, mae balans y ddyled ar y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan gyn-gyflogaion a chyflogaion presennol a'r adnoddau a neilltuwyd gan yr Awdurdod i'w talu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi cael ei neilltuo pan ddaw'n amser talu'r buddion.

2018-19		2019-20
£000		£000
504,242	Balans ar 1 Ebrill	539,665
(1,837)	Ailfesuriadau o (rwymedigaeth)/ased y buddion diffiniedig net	(43,022)
51,659	Gwrthdroi eitemau sy'n berthnasol i fuddion pensiwn a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	35,674
(14,399)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(17,671)
0	Symudiadau eraill	0
539,665	Balans ar 31 Mawrth	514,646

Nodyn 18d – Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd

Mae'r Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai, fel arall, yn codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol o ganlyniad i gronni ar gyfer absenoldebau digolledol a enillwyd ond nas cymerwyd yn y flwyddyn, e.e. yr hawl i wyliau blynyddol wedi'i gario ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i'r effaith ar falans y Gronfa Gyffredinol gael ei gwrthbwysu gan drosglwyddiadau i'r Cyfrif ac allan ohono.

2018-19		2019-20
£000		£000
682	Balans ar 1 Ebrill	686
4	Y gwahaniaeth rhwng y gydnabyddiaeth ariannol i swyddogion, y codir tâl amdani ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau, a'r gydnabyddiaeth y codir tâl amdani yn y flwyddyn, yn unol â gofynion statudol	109
686	Balans ar 31 Mawrth	795

Nodyn 19 – Llif Arian o Weithgareddau Gweithredu

Mae'r llifoedd arian ar gyfer gweithgareddau gweithredu yn cynnwys yr eitemau canlynol:

2018-19		2019-20
£000		£000
(42)	Llog a gafwyd	(44)
740	Llog a dalwyd	711

Mae'r gwarged neu'r diffyg o ran darparu gwasanaethau wedi cael eu haddasu ar gyfer y symudiadau canlynol nad ydynt yn arian parod:

2018-19		2019-20
£000		£000
(2,784)	Dibrisiant	(2,859)
(51)	Amhariad a phrasiadau ar i lawr	(573)
(107)	Amorteiddiad	(75)
0	Amhariad ar Asedau Anniriaethol	(345)
758	(Cynnydd)/gostyngiad o ran credydwyd	11
(1,286)	Cynnydd/(gostyngiad) o ran dyledwyd	3,629
(22)	Cynnydd/(gostyngiad) o ran rhestri eiddo	125
(37,260)	Symudiad yn y rhwymedigaeth pensiynau	(18,003)
(146)	Swm cario ymlaen yr asedau anghyfredol a'r asedau anghyfredol a ddeler i'w gwerthu, a werthwyd neu a ddatgydnabuwyd	(36)

(40,898)	Cyfanswm	(18,126)
-----------------	-----------------	-----------------

Mae'r gwarged neu'r diffyg o ran darparu gwasanaethau wedi cael eu haddasu ar gyfer yr eitemau canlynol, sy'n weithgareddau buddsoddi a chyllido:

2018-19		2019-20
£000		£000
369	Grant Cyfalaf/Cyfraniadau/Rhoddion a ddefnyddiwyd	198
118	Enillion o ganlyniad i werthu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	16
487	Cyfanswm	214

Nodyn 20 – Llif Arian o Weithgareddau Buddsoddi

2018-19 £000		2019-20 £000
2,384	Prynu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	5,121
(118)	Enillion o ganlyniad i werthu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(16)
(40)	Derbyniadau eraill ar gyfer gweithgareddau buddsoddi	(147)
0	Taliadau eraill ar gyfer gweithgareddau buddsoddi	0
2,226	Llif arian net o weithgareddau buddsoddi	4,958

Nodyn 21 – Llif Arian o Weithgareddau Ariannu

2018-19 £000		2019-20 £000
(1,000)	Derbyniadau arian parod o ganlyniad i fenthyciadau byrdymor a hirdymor	(4,000)
(555)	Derbyniadau eraill o weithgareddau ariannu	(477)
729	Taliadau arian parod ar gyfer lleihau'r rhwymedigaethau sy'n disgwyl sylw mewn perthynas â lesioedd cyllid	638
464	Ad-dalu benthyciadau byrdymor a hirdymor	1,322
(362)	Llif arian net o weithgareddau ariannu	(2,517)

Nodyn 22 – Lwfansau'r Aelodau

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i aelodau etholedig yn ystod y flwyddyn:

2018-19 £000		2019-20 £000
57	Cyflogau	57
9	Treuliau	8
66	Cyfanswm Lwfansau'r Aelodau	65

Nodyn 23 – Cydnabyddiaeth Ariannol i'r Swyddogion

Mae'r gydnabyddiaeth ariannol a dalwyd i uwch-gyflogeion yr Awdurdod fel a ganlyn:

	Nodyn Cyf		Cyflogau, Ffioedd a Taliadau Eraill Lwfansau		Lwfansau Treuliau	Budd mewn Nwyddau*	Cyfraniad Pensiwn Cyflogwyr	Cyfanswm
			£	£	£	£	£	£
Y Prif Swyddog Tân		2019-20	153,107	0	81	0	0	153,188
		2018-19	147,195	0	70	0	0	147,265
Dirprwy Brif Swyddog Tân 1	2	2019-20	0	0	0	0	0	0
		2018-19	62,179	0	0	0	15,856	78,035
Dirprwy Brif Swyddog Tân Dros Dro 2	3	2019-20	599	0	0	0	0	599
		2018-19	121,823	0	233	0	0	122,056
Dirprwy Brif Swyddog Tân 3	4	2019-20	125,463	0	349	0	36,761	162,573
		2018-19	659	0	1	0	168	828
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Dros Dro 1	4	2019-20	0	0	0	0	0	0
		2018-19	105,304	0	262	0	26,852	132,418
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol 2	5	2019-20	108,001	0	0	0	29,484	137,485
		2018-19	569	0	0	0	81	650
Y Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyfarwyddwr Adnoddau)	1	2019-20	105,980	216	1,590	12,799	14,943	135,528
		2018-19	97,505	210	2,155	11,519	13,748	125,137
Y Clerc		2019-20	37,097	0	697	0	5,229	43,023
		2018-19	37,100	0	485	0	5,231	42,816

* Budd Mewn Nwyddau – o 1 Ebrill 2018, diwygiwyd a chytunwyd â CThEM ar y dosbarthiad P11d o gerbydau ar brydles gan uwch-swyddogion gweithredol. Nid yw hyn wedi arwain at unrhyw ofyniad i gynhyrchu P11d ar gyfer y swyddogion hyn gan nad oes iddynt unrhyw fuddion mewn nwyddau.

Nodiadau

1. Yn wahanol i'r Uwch-swyddogion eraill, mae'n ofynnol i'r Prif Swyddog Cynorthwyol (y Cyfarwyddwr Adnoddau) brynu tanwydd i'w gar ar gyfer milltiroedd busnes, ac yna hawlio treuliau yn ôl. Hefyd, cyfrifir y dreth ar fuddion mewn nwyddau ar sail wahanol i Uwch-swyddogion eraill, sy'n arwain at ffigurau llawer uwch o ran treuliau a buddion mewn nwyddau.
2. Gadawodd Dirprwy Brif Swyddog Tân 1 y Gwasanaeth ar 31 Awst 2018 er mwyn ymgymryd â swydd y Prif Swyddog Tân yng Ngwasanaeth Tân ac Achub Avon, lle roedd wedi cael ei secondio oddi ar 2 Mai 2017. Ei gyflog ar ôl ymddiswyddo oedd £149,229, sef ei gyflog secondiad a dalwyd gan Wasanaeth Tân ac Achub Avon.
3. Ymddeolodd Dirprwy Brif Swyddog Tân Dros Dro 2 o'r Gwasanaeth ar 29 Mawrth 2019, a hynny ar gyflog blynyddol o £122,482.
4. Dyrchafwyd Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Dros Dro 1 yn Ddirprwy Brif Swyddog Tân 3 o 30 Mawrth 2019, yn dilyn ymddeoliad y Dirprwy Brif Swyddog Tân 2 blaenorol, a hynny ar gyflog blynyddol o £122,482.
5. Penodwyd Prif Swyddog Cynorthwyol 2 ar 30 Mawrth 2019, yn dilyn dyrchafiad Prif Swyddog Tân Dros Dro 1 i swydd Dirprwy Brif Swyddog Tân 3, a hynny ar gyflog blynyddol o £105,873.
6. Penodir y Swyddog A151 o dan Gytundeb Lefel Gwasanaeth â Chyngor Sir Caerfyrddin. Roedd costau'r Cytundeb Lefel Gwasanaeth ar gyfer 2019-20 yn £35,700. (2018-19 £35,000).

Cydnabyddiaeth Ariannol i'r Swyddogion

Talwyd y symiau canlynol i gyflogeion eraill yr Awdurdod a oedd yn cael cydnabyddiaeth ariannol o dros £60,000 ar gyfer y flwyddyn (ac eithrio cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

	Nifer y Cyflogeion	
	2018-19	2019-20
£60,001 i £65,000	13	14
£65,001 i £70,000	3	1
£70,001 i £75,000	1	2
£75,001 i £80,000	2	3
Cyfanswm	19	20

Yn 2019-20, cymhareb y cyflog uchaf a delir i'r cyflog canolrifol cyfwerth ag amser llawn, sef £31,144, yw 4.89:1. (Yn 2018-19, y cyflog canolrifol cyfwerth ag amser llawn oedd £30,530, a'r gymhareb oedd 4.82:1).

Pecynnau Gadael

Band costau pecyn gadael (yn cynnwys taliadau arbennig)	Nifer y diswyddiadau gorfodol		Nifer yr ymadawiadau cytunedig eraill		Cyfanswm nifer y pecynnau gadael yn ôl band costau		Cyfanswm cost y pecynnau gadael ymhob band (£)	
	2018-19	2019-20	2018-19	2019-20	2018-19	2019-20	2018-19	2019-20
£0-£20,000	3	0	0	1	3	1	3,731	9,301
£20,001-£40,000	0	0	1	0	1	0	34,444	0
£40,001-£60,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£60,001-£80,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£80,001-£100,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£100,001-£150,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£150,001-£200,000	0	0	0	0	0	0	0	0
Cyfanswm y costau a gynhwysir yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	3	0	1	1	4	1	38,175	9,301

Nodyn 24 – Costau'r Archwiliad Allanol

Mae'r ffioedd canlynol yn daladwy mewn perthynas â'r gwaith o archwilio'r Datganiad o Gyfrifon, yr arolygiadau statudol, a'r gwasanaethau eraill nad ydynt yn ymwneud â'r archwiliad, a ddarparwyd gan archwilwyr allanol yr Awdurdod:

Ffi Wirioneddol 2018-19 £000		Ffi Arfaethedig 2019-20 £000
	Ffioedd sy'n daladwy i archwilwyr allanol mewn perthynas â gwasanaethau archwilio allanol a ddarparwyd gan yr archwilydd penodedig ar gyfer y flwyddyn ar gyfer:	
49	Gwaith Archwilio Ariannol	49
15	Gwaith Archwilio Perfformiad	15
64	Cyfanswm	64

Nodyn 25 – Incwm Grant

Incwm Grant a Gredydwyd i Drethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol

2018-19 £000		2019-20 £000
(369)	Grantiau Cyfalaf, Cyfraniadau a Rhoddion	(198)
(369)	Cyfanswm	(198)

Credydwyd i Wasanaethau

2018-19		2019-20
£000		£000
	Llywodraeth Cymru:	
(110)	Atal Tanau Bwriadol	(106)
(250)	Cyfarpar Diogelwch yn y Cartref	(273)
(117)	Diogelwch Cymunedol Arall	(117)
(687)	New Dimensions, USAR ac MTFA	(522)
(592)	Airwave (Firelink)	(592)
(240)	Y Cyd-grŵp Gwasanaethau Brys	(243)
0	GovTech	(683)
0	Cyllid Pensiynau	(1,775)
(174)	Arall *	(87)
(2,170)	Cyfanswm	(4,398)

* Grantiau (cyllid allanol) eraill sy'n cynnwys cyllid ar gyfer prosiectau bach, anailadroddus.

Yn 2019-20, aeth Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru ati i gydlynu'r grant Diogelwch yn y Cartref gwerth £925 mil, a'r grant Lleihau Tanau Bwriadol gwerth £347 mil, a hynny ar ran Llywodraeth Cymru. Yn dilyn hynny, rhoddodd Llywodraeth Cymru £1,272 mil (£1,262 mil yn 2018-19) yr un i'r tri Gwasanaeth Tân yng Nghymru.

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru o ran gweinyddi'r ddau gynllun grant hyn ar gyfer pob Gwasanaeth Tân yng Nghymru. Telir y grantiau a gymeradwyir i Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, sydd wedyn yn gyfrifol am ddosbarthu'r grantiau i'r ddau Wasanaeth Tân arall yng Nghymru. Mae gwerthoedd y grantiau a dalwyd i'r ddau Wasanaeth Tân arall yng Nghymru ar gyfer y ddau gynllun, fel a ganlyn:

Grantiau a Weinyddwyd ar ran Gwasanaethau Tân ac Achub eraill

2018-19		2019-20
£000		£000
	Llywodraeth Cymru:	
(259)	Atal Tanau Bwriadol	(241)
(643)	Cyfarpar Diogelwch yn y Cartref	(652)
(902)	Cyfanswm	(893)

Mae'r Awdurdod wedi cael y grantiau refeniw canlynol nad ydynt wedi cael eu cydnabod yn incwm eto, a hynny am fod yna amodau ynghlwm wrthynt sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r arian gael ei ddychwelyd i'r rhoddwr oni fodlonir yr amodau. Mae'r balansau ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

Rhwymedigaethau Cyfredol – Derbyniadau Grantiau Cyfalaf Ymlaen Llaw

2018-19		2019-20
£000		£000
0	New Dimensions, USAR ac MTFA (Llywodraeth Cymru)	(279)
(280)	Storm Callum (Llywodraeth Cymru)	(280)
(280)	Cyfanswm	(559)

Mae'r Awdurdod wedi cael y grantiau refeniw canlynol nad ydynt wedi cael eu cydnabod yn incwm eto, a hynny am fod yna amodau ynghlwm wrthynt sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r arian gael ei ddychwelyd i'r rhoddwr oni fodlonir yr amodau. Mae'r balansau ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

Rhwymedigaethau Cyfredol – Derbyniadau Grantiau Refeniw Ymlaen Llaw

2018-19		2019-20
£000		£000
(250)	GovTech (Llywodraeth Cymru)	(566)
(57)	Storm Callum (Llywodraeth Cymru)	(57)
(15)	Y Lab (Nesta)	(30)
(322)	Cyfanswm	(653)

Nodyn 26 – Partïon perthnasol

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu trafodiadau perthnasol i bartïon cysylltiedig – cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli'r Awdurdod neu ddylanwadu arno, neu i gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan yr Awdurdod. Mae datgelu'r trafodiadau hyn yn galluogi'r darllenwyr i asesu i ba raddau y cyfyngwyd ar yr Awdurdod, o bosibl, o ran ei allu i fargeinio'n rhydd â'r Partïon Cysylltiedig.

Llywodraeth Cymru (LIC)

Mae Llywodraeth Cymru yn dylanwadu'n sylweddol ar weithrediadau cyffredinol yr Awdurdod – mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r Awdurdod yn gweithredu ynddo, ac yn darparu cyllid ar ffurf grantiau. Amlinellir y grantiau a gafwyd gan adrannau o'r Llywodraeth yn nodyn 25.

Aelodau

Mae gan Aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub reolaeth uniongyrchol ar bolisïau ariannol a gweithredol yr Awdurdod. Dangosir cyfanswm y lwfansau a dalwyd i'r Aelodau yn 2019-20 yn nodyn 22.

Swyddogion

Ni fu i'r un Swyddog ddatgan buddiant ariannol yn unol ag adran 117 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

Cyrff Cyhoeddus Eraill

Mae'r Awdurdod yn cael y rhan fwyaf o'i gyllid refeniw trwy godi ardoll, yn seiliedig ar y boblogaeth, ar y chwe Chyngor Sir Unedol yn ei ardal. Mae manylion y symiau a ddaeth i law trwy ardollau i'w gweld yn naratif y Datganiad o Gyfrifon.

Mae gan yr Awdurdod Gytundeb Lefel Gwasanaeth â Chyngor Sir Caerfyrddin ar gyfer Gwasanaethau Ariannol, gan gynnwys gwasanaethau Swyddog Adran 151. Mae'r Cyfarwyddwr Adnoddau cyfredol o Gyngor Sir Caerfyrddin wedi ysgwyddo cyfrifoldebau Swyddog Adran 151.

Yr Awdurdod yw'r Awdurdod Gweinyddu ar gyfer Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân. Mae manylion Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân i'w gweld yn nodyn 30, ac mae cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân i'w gweld ar dudalennau 74 i 76.

Mae'r tablau canlynol yn manylu ar drafodiadau a balansau gyda Phartïon Cysylltiedig, fel yr oeddent ar 31 Mawrth 2020:

Parti Cysylltiedig	Trafodiadau yn ystod y Flwyddyn		Balans 31 Mawrth 2020	
	Incwm £000	Gwariant £000	Yn ddyledus i'r Awdurdod (Dyledwr) £000	Yn ddyledus gan yr Awdurdod (Credydwr) £000
Llywodraeth Cymru	(10,747)	91	4,123	0
Cyngor Sir Caerfyrddin	(9,838)	554	0	(4)
Cyngor Sir Ceredigion	(4,040)	78	0	(2)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot	(7,466)	126	0	0
Cyngor Sir Penfro	(6,551)	136	0	0
Cyngor Sir Powys	(6,951)	285	0	(3)
Cyngor Dinas a Sir Abertawe	(12,986)	148	0	(5)
	(58,579)	1,418	4,123	(14)

Endidau y mae'r Awdurdod yn Dylanwadu Arnynt

Yn 2014, sefydlwyd Cwmni Buddiannau Cymunedol, sef Achub 365, gan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, i gefnogi'r gwaith o gyflwyno strategaeth uchelgeisiol a oedd â'r nod o lywio meddylfryd a dull mwy masnachol o weithio gyda sefydliadau allanol, a hynny er mwyn gwella diogelwch ymhellach yn y gymuned. Ar 29 Medi 2014, cadarnhaodd yr Awdurdod Tân y camau gweithredu a gymerwyd i ymgorffori Achub 365, ac, wedi hynny, ar 9 Chwefror 2015, cymeradwyodd Aelodau'r Awdurdod Tân fod Cadeirydd y Pwyllgor Rheoli Adnoddau yn cael ei benodi i Fwrdd Achub 365, a hynny er mwyn darparu cyswllt ffurfiol rhwng Achub 365 a'r Awdurdod Tân. Roedd bwrdd cyfarwyddwyr Achub 365 hefyd yn cynnwys y swyddogion canlynol o Dîm Arweinyddiaeth Weithredol yr Awdurdod: y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol, y Pennaeth Corfforaethol Cymorth a Gwelliant Gweithredol, a'r Pennaeth Corfforaethol Atal ac Amddiffyn.

Sefydlwyd Achub 365 i ddarparu gwasanaethau atal, amddiffyn ac ymateb i gymuned Canolbarth a Gorllewin Cymru. Nod y cwmni oedd ategu at y gwasanaethau statudol ac anstatudol a ddarperir gan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru. Ar y dechrau, cydnabuwyd bod gan y cwmni y gallu i ddefnyddio rhywfaint o'i wargedion, neu ei wargedion i gyd, i hyrwyddo amcanion Achub 365, a fyddai'n cynnwys trosglwyddo gwargedion i'r Awdurdod wrth i'r diben cymunedol ddod yn gyson â diben yr Awdurdod.

Wrth ymgorffori Achub 365, cymeradwyodd yr Awdurdod Tân fenthyciad masnachol i'r Cwmni o £200 mil, a hynny er mwyn sefydlu'r cwmni a chyflawni'r cynllun busnes cychwynnol. Yn dilyn ymarfer aildrefnu ym mis Ionawr 2016, benthycwyd £60 mil arall iddo. O'r £260 mil o fenthyciadau a roddwyd i Achub 365, mae £124 mil wedi cael ei ad-dalu, ac roedd £136 mil yn ddyledus ar 31 Mawrth 2019. Gan weithredu ar gais gan Achub 365, cynhaliwyd trafodaethau rhwng y Prif Swyddog Tân, y Swyddog A151 a'r Bwrdd Cyfarwyddwyr, ac, mewn ymgais i gynorthwyo'r cwmni i sicrhau sefydlogrwydd ariannol, ataliwyd yr ad-daliadau ar y benthyciadau ym mis Rhagfyr 2018.

Yn ychwanegol at y benthyciadau, secondiodd yr Awdurdod staff a llety ar rent i Achub 365, y codwyd tâl amdano, ac roedd y balans a oedd yn ddyledus ar 31 Mawrth 2019 yn £291 mil. Felly, cyfanswm y ddyled yn y Datganiad o Gyfrifon ar gyfer Achub 365 ar 31 Mawrth 2019 oedd £427 mil.

Yn 2018-19, adroddwyd bod yr Awdurdod yn gweithio gydag Achub 365 i bennu hyfywedd hirdymor y cwmni, ac yn ystyried opsiynau ailstrwythuro a modelau gweithredu. Yn dilyn yr ailstrwythuro a wnaed gan y Cyfarwyddwyr o fis Gorffennaf 2018, llwyddodd Achub 365 i ddal ei dir yn y farchnad, ond methodd ostwng ei ddyled. O ganlyniad, ym mis Chwefror 2020, daeth adroddiad i law yr Awdurdod Tân ar hyfywedd Achub 365, ynghyd â hysbysiad bod y bwrdd cyfarwyddwyr wedi gwneud penderfyniad i roi'r gorau i fasnachu. Cefnogodd yr Awdurdod Tân y penderfyniad i ddiddymu'r cwmni cyn gynted â phosibl, a bod y ddyled a oedd yn ddyledus gan Achub 365 i gael ei dileu.

Yn y tabl canlynol, manylir ar grynodedd o'r trafodiadau yn 2019-20:

Crynodeb o'r Trafodiadau rhwng Achub 365 a GTACGC	Cyfrif Benthyciad £000	Ailgodi Costau £000	Cyfanswm £000
Balans ar 1 Ebrill 2019	136	291	427
Dileu'r Ddyled	(136)	(291)	(427)
Balans ar 31 Mawrth 2020	0	0	0

Gweithrediadau ar y Cyd

Ym mis Ebrill 2014, ymrwymodd Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru (GTACGC) i Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth â Heddlu De Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru (GTADC) i gydweithio i sefydlu Cyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus. Ym mis Hydref 2017, aeth y Cyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus "yn fyw". Mae gan GTACGC a GTADC reolaeth ar y cyd ar y gwaith hwn, a nodir y dull y cytunwyd arno gan y ddau Wasanaeth Tân ac Achub mewn Cytundeb Lefel Gwasanaeth (CLG). Mae'r CLG yn amlinellu set o egwyddorion lefel uchel cytunedig mewn perthynas â'r gwaith o reoli'r tîm o ddydd i ddydd. Mae Prif Swyddogion Tân y ddau Wasanaeth Tân ac Achub yn disgwyl i'r ddau Wasanaeth gydweithredu i gyflawni'r nodau ac amcanion a nodir yn yr CLG.

Roedd yr CLG yn pennu bod cyllideb y staff (costau uniongyrchol ac anuniongyrchol) yn cael ei rannu 50% yr un rhwng y ddau Wasanaeth Tân ac Achub, a hynny o'r adeg yr oedd y tîm yn weithredol (sef mis Hydref 2017). Ar gyfer 2018-19 ymlaen, aildrafodwyd yr CLG, ac arweiniodd hynny at sail ddiwygiedig – costau staff uniongyrchol: 40% i GTACGC a 60% i GTADC, a 50% yr un ar gyfer costau staff anuniongyrchol.

Yn unol â pholisi cyfrifyddu 17, mae'r cofnodion perthnasol wedi cael eu hymgorffori ym mhrif ddatganiadau ariannol yr Awdurdod. Dangosir cyfran yr Awdurdod o Gyfrif Incwm a Gwariant a Mantolen y Cytundeb ar y Cyd yn y tabl isod:

	2018-19		2019-20	
Y Cyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus	Cyfanswm Gweithredol ar y Cyd £000	Cyfran GTACGC £000	Cyfanswm Gweithredol ar y Cyd £000	Cyfran GTACGC £000
Refeniw				
Gwariant ar Gostau Staffio	2,786	1,115	2,717	1,087
Gwariant nad yw'n Gostau Staffio	14	7	124	62
Cyfanswm y Gwariant	2,800	1,122	2,841	1,149
Ased Anniriaethol				
Y System Gorchymyn a Rheoli				
Gwerth Gros ar Bapur	680	340	680	340
Amorteiddiad Cronedig	(104)	(52)	(176)	(88)
Gwerth Net ar Bapur	576	288	504	252

Nodyn 27 – Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf y codir tâl amdano yn ystod y flwyddyn yn y tabl isod, ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Lle bo'r gwariant cyfalaf i gael ei ariannu mewn blynyddoedd i ddod trwy godi tâl ar refeniw wrth i'r asedau gael eu defnyddio gan yr Awdurdod, mae'r gwariant yn arwain at gynnydd yng Ngofyniad y Cyllid Cyfalaf (CFR), sef mesur o'r gwariant cyfalaf yr aed iddo yn hanesyddol gan yr Awdurdod ond sydd eto i gael ei ariannu. Dadansoddir yr CFR yn ail ran y nodyn hwn.

2018-19 £000		2019-20 £000
25,955	Gofyniad Agoriadol y Cyllid Cyfalaf	25,579
	Buddsoddiad Cyfalaf:	
2,248	Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar	5,083
136	Asedau Anniriaethol	38
2,384	Cyfanswm y Gwariant Cyfalaf	5,121
	Ffynonellau Cyllid:	
(118)	Derbyniadau Cyfalaf	(16)
(369)	Grantiau'r Llywodraeth a chyfraniadau/rhoddion eraill	(198)
	Symiau a neilltuwyd ar sail refeniw:	
(332)	Cyfraniadau Refeniw Uniongyrchol	(595)
	Darpariaeth Isafswm Refeniw:	
(229)	Opsiwn 1 – gwariant cyn 31 Mawrth 2009	(220)
(983)	Opsiwn 3 – gwariant ar ôl 1 Ebrill 2009	(1,070)
(729)	Lesoedd Cyllid	(638)
(2,760)	Cyfanswm Ffynonellau Cyllid	(2,737)
25,579	Gofyniad Cau y Cyllid Cyfalaf	27,963

Esboniad o'r symudiadau yn y flwyddyn

2018-19 £000		2019-20 £000
(376)	Cynnydd yn yr angen sylfaenol i fenthycu (heb gymorth ariannol y llywodraeth)	2,384
(376)	Cynnydd/(gostyngiad) yng Ngofyniad y Cyllid Cyfalaf	2,384

Nodyn 28 – Lesoedd

Yr Awdurdod fel Lesddeiliad – Lesoedd Cyllid

Mae'r Awdurdod wedi caffael nifer o gerbydau gweithredol o dan lesioedd cyllid.

Caiff yr asedau a gafwyd o dan y lesioedd hyn eu cario ar ffurf Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar yn y Fantolen, a hynny ar y symiau net canlynol:

31 Mawrth 2019 £000		31 Mawrth 2020 £000
0	Tir ac Adeiladau Eraill	0
3,660	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn, Cyfarpar ac Eraill	3,037
3,660	Cyfanswm	3,037

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i dalu'r isafswm o dan y lesioedd hyn, sy'n cynnwys setlo'r rhwymedigaeth hirdymor ar gyfer y llog yn y cerbydau a brynwyd gan yr Awdurdod, a'r costau cyllid a fydd yn daladwy gan yr Awdurdod mewn blynyddoedd i ddod tra bo'r rhwymedigaeth yn dal i ddisgwyl sylw. Mae isafswm taliadau'r lesioedd yn cynnwys y symiau canlynol:

31 Mawrth 2019 £000	Rhwymedigaethau'r lesioedd cyllid (gwerth presennol net isafswm taliadau'r lesioedd):	31 Mawrth 2020 £000
638	- Cyfredol	527
3,452	- Anghyfredol	2,925
612	Costau cyllid a fydd yn daladwy mewn blynyddoedd i ddod	480
4,702	Isafswm taliadau'r lesioedd	3,932

Bydd isafswm taliadau'r lesioedd yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

Isafswm Taliadau'r Lesoedd			Rhwymedigaethau'r Lesoedd Cyllid	
31 Mawrth 2019 £'000	31 Mawrth 2020 £'000		31 Mawrth 2019 £'000	31 Mawrth 2020 £'000
770	636	Ymhen blwyddyn, fan bellaf	638	527
1,998	1,724	Yn hwyrach na blwyddyn, ac nid yn hwyrach na phum mlynedd	1,656	1,440
1,934	1,572	Yn hwyrach na phum mlynedd	1,796	1,485
4,702	3,932	Cyfanswm	4,090	3,452

Yr Awdurdod fel Lesddeiliad – Lesoedd Gweithredol

Mae'r Awdurdod wedi caffael nifer o gerbydau ysgafn trwy ymrwymo i lesoedd gweithredol, sydd ag oesau nodweddiadol o bump i saith mlynedd.

Mae isafswm taliadau'r lesoedd sy'n daladwy o dan lesoedd na ellir eu canslo mewn blynyddoedd i ddod fel a ganlyn:

31 Mawrth 2019 £000		31 Mawrth 2020 £000
486	Ymhen blwyddyn, fan bellaf	63
39	Yn hwyrach na blwyddyn, ac nid yn hwyrach na phum mlynedd	72
0	Yn hwyrach na phum mlynedd	0
525	Cyfanswm	135

Nodyn 29 – Buddion Terfynu

Daeth yr Awdurdod â chontract un cyflogai i ben yn 2019-20, gan ysgwyddo rhwymedigaethau o £9 mil (£38 mil yn 2018-19). Gweler nodyn 23 ar gyfer nifer y pecynnau gadael a chyfanswm y gost fesul band. Roedd hyn yn cynnwys un diffoddwr tân y talwyd tâl iddo yn lle cyflwyno hysbysiad.

Nodyn 30 – Cynllun Pensiwn â Buddion wedi'u Diffinio

Cyfranogiad mewn Cynlluniau Pensiwn

Yn rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei Swyddogion, mae'r Awdurdod yn cyfrannu at gost buddion ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion hyn, mewn gwirionedd, yn daladwy tan i'r cyflogai ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau (ar gyfer y buddion hynny), ac i'w datgelu ar yr adeg y mae'r cyflogaeth yn ennill yr hyn y bydd ganddynt hawl iddo yn y dyfodol.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cael ei weithredu o dan y fframwaith rheoleiddio ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a chyfrifoldeb Cronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Caerfyrddin, yw llywodraethu'r cynllun. Pennir y polisi yn unol â Rheoliadau'r Gronfa Bensiwn. Penodir rheolwyr buddsoddi'r gronfa gan bwyllgor pensiynau Cyngor Sir Caerfyrddin. Prif risgiau'r cynllun hwn i'r Awdurdod yw'r rhagdybiaethau o ran hirhoedledd, newidiadau statudol a strwythurol i'r cynllun (h.y. tynnu arian o'r cynllun ar raddfa fawr), newidiadau o ran chwyddiant, arenillion bondiau, a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun. Caiff y rhain eu lliniaru i ryw raddau gan y gofynion statudol i godi tâl ar y Gronfa Gyffredinol a'r symiau sy'n ofynnol trwy statud, fel y disgrifir yn y nodyn i'r polisiâu cyfrifyddu. Rydym yn cydnabod cost buddion ymddeoliad yng nghost y gwasanaethau yr adroddir amdanynt, pan fyddant yn cael eu hennill gan y cyflogaeth, yn hytrach na phan gaiff y buddion eu talu yn y pen draw ar ffurf pensiynau.

Fodd bynnag, mae'r tâl y mae'n ofynnol i ni ei godi yn ôl ardoll yn seiliedig ar yr arian parod sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol y buddion ôl-gyflogaeth/ymddeoliad ei thynnu'n ôl allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Cafodd y trafodiadau canlynol eu gwneud yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

Yn ystod 2017-18, cydnabuwyd cost gwasanaeth yn y gorffennol a oedd yn adlewyrchu estyniad y datrysiad dros dro ynghylch mynegeo pensiwn ag isafswm gwarantedig ("GMP"). Bydd aelodau o gynlluniau pensiwn y gwasanaeth cyhoeddus sydd â hawliau GMP ac sy'n cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar 6 Rhagfyr 2018, neu ar ôl hynny, a chyn 6 Ebrill 2021, yn cael eu cynnwys yn rhan o'r estyniad hwn i'r datrysiad dros dro. Cyhoeddodd yr Uchel Lys ei ddyfarniad yn achos Grŵp Bancio Lloyds ar gydraddoli GMP, sef bod yn rhaid cydraddoli pensiynau ar gyfer effeithiau GMP anghyfartal, ac mae'r llywodraeth wedi ymrwymo i fynd i'r afael â hyn. Yn dilyn trafodaethau trwy'r Gweithgor Cyllid, a oedd yn ymdrin â mwyafrwm y cynlluniau pensiwn gwasanaeth cyhoeddus, roedd yna gonsensws cyffredinol bod cost gwasanaeth yn y gorffennol yn ofynnol yn ystod 2019-20 mewn perthynas â'r rhwymedigaethau ychwanegol o ran aelodau sy'n cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl 6 Ebrill 2021. Mae cost ychwanegol y gwasanaeth hwn yn y gorffennol wedi'i chynnwys isod.

Mae buddion dewisol ar ôl ymddeol yn dilyn ymddeoliad cynnar yn drefniant â buddion diffiniedig nas ariennir, ac o dan ba un y cydnabyddir rhwymedigaethau pan wneir dyfarniadau. Nid oes unrhyw asedau cynlluniedig wedi'u cronni i fodloni'r rhwymedigaethau pensiwn hyn.

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun â buddion wedi'u diffinio nas ariennir, sy'n golygu na ddelir unrhyw fuddsoddiadau i ariannu'r rhwymedigaethau. Delir y cyfraniadau a

wneir gan y cyflogwr a'r cyflogeion, ar gyfradd a osodir gan Lywodraeth Cymru, mewn cyfrif cronfa bensiwn; codir tâl am y buddion a ddeler ar y cyfrif, ac mae unrhyw falans ar y cyfrif yn dod o Lywodraeth Cymru, neu yn daladwy iddi.

2018-19		Trafodiadau'r Gronfa Gyffredinol		2019-20	
Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol £000	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân £000	Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – Costau'r Gwasanaethau		Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol £000	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân £000
Costau'r gwasanaethau, yn cynnwys:					
1,816	12,190	Cost y gwasanaethau cyfredol		2,137	17,980
1,091	23,530	Cost gwasanaethau yn y gorffennol		239	1,750
0	157	Trosglwyddiadau i Mewn		0	290
0	0	(Enillion)/colledion trwy gwtogiadau		0	0
0	0	(Enillion)/colledion trwy setliadau		0	0
30	0	Treuliau gweinyddol		25	0
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi:					
285	12,560	Traul llog net		373	12,880
3,222	48,437	Y cyfanswm y codir tâl amdano ar y (Gwarged) a'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau		2,774	32,900
Buddion ôl-gyflogaeth eraill y codir tâl amdanynt ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Ailfesuriad o rwymedigaeth y budd diffiniedig net, yn cynnwys:					
(1,646)	0	Yr enillion o asedau cynllunio (ac eithrio'r swm a gynhwysir yn y traul llog net)		5,372	0
0	(17,830)	(Enillion) a cholledion actiwaraidd – profiad		1,048	(9,970)
0	0	(Enillion) a cholledion actiwaraidd sy'n deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig		(1,812)	(16,150)
3,709	13,930	(Enillion) a cholledion actiwaraidd sy'n deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol		0	(21,510)
0	0	Symudiadau eraill yn y rhwymedigaeth/(ased)		0	0
2,063	(3,900)	Cyfanswm wedi'i godi ar Ddatganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall		4,608	(47,630)
5,285	44,537	Cyfanswm wedi'i godi ar Ddatganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall		7,382	(14,730)
Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn					
(3,222)	(48,437)	Gwrthdroi'r taliadau net y codir tâl amdanynt ar y Gwarged (neu'r Diffyg) o ran Darparu Gwasanaethau		(2,774)	(32,900)
Y Gwir swm y codir tâl amdano ar Falans y Gronfa Gyffredinol ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn:					
969		Cyfraniadau'r cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun		1,001	
	13,430	Buddion ymddeoliad sy'n daladwy i bensiynwyr			16,670

2018-19			2019-20	
Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	Asedau a Rhwymedigaethau Pensiynau a Gydnabyddir yn y Fantolen	Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân
£000	£000		£000	£000
(65,050)	(524,287)	Gwerth presennol yr ymrwymiad diffiniedig	(67,328)	(492,887)
49,672	0	Gwerth teg yr asedau cynllunio	45,569	0
(15,378)	(524,287)	Ased/(Rhwymedigaeth) net yn deillio o'r ymrwymiad budd diffiniedig	(21,759)	(492,887)

2018-19			2019-20	
Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	Symudiad yng Ngwerth Asedau'r Cynllun	Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân
£000	£000		£000	£000
46,524	0	Gwerth teg agoriadol asedau'r cynllun	49,672	0
1,260	0	Incwm llog	1,242	0
		Enillion/(colledion) ar sail aifsesuriad:		
		– Yr elw ar asedau'r cynllun, ac eithrio'r swm a gynhwysir yn y traul llog net	(5,372)	0
1,646	0			
969	13,430	Cyfraniadau gan y cyflogwr	1,001	16,670
402	0	Cyfraniadau gan y cyflogaion i'r cynllun	414	0
(1,099)	(13,430)	Buddion/trosglwyddiadau a dalwyd	(1,363)	(16,670)
(30)	0	Treuliau gweinyddol	(25)	0
49,672	0	Gwerth cau asedau'r cynllun	45,569	0

2018-19			2019-20		
Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	Symudiadau yng Ngwerth Teg Rhwymedigaethau'r Cynllun	Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	
£000	£000		£000	£000	
(57,586)	(493,180)	Balans agoriadol ar 1 Ebrill	(65,050)	(524,287)	
(1,816)	(12,190)	Cost y gwasanaethau cyfredol	(2,137)	(17,980)	
0	(157)	Trosglwyddiadau i Mewn	0	(290)	
(1,545)	(12,560)	Cost llog	(1,615)	(12,880)	
(402)	0	Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	(414)	0	
<i>Ailfesuriad o enillion a cholledion:</i>					
0	17,830	– Enillion/(colledion) actiwaraidd – profiad	1,812	9,970	
0	0	– Enillion/(colledion) actiwaraidd o newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig	(1,048)	16,150	
(3,709)	(13,930)	– Enillion/(colledion) actiwaraidd o newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol	0	21,510	
0	0	- Arall	0	0	
(1,091)	(23,530)	Cost Gwasanaethau yn y gorffennol	(239)	(1,750)	
0	0	Enillion/(colledion) trwy gwtogiadau	0	0	
0	0	Symudiad Arall	0	0	
1,099	13,430	Buddion/trosglwyddiadau a dalwyd	1,363	16,670	
(65,050)	(524,287)	Balans ar 31 Mawrth	(67,328)	(492,887)	

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol – Asedau yn cynnwys:

Wedi'i ddyfynnu £000	2018-19 Heb ei ddyfynnu Cyfanswm £000		Gwerth teg asedau'r cynllun	Wedi'i ddyfynnu £000	2019-20 Heb ei ddyfynnu Cyfanswm £000	
			Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod			
0	0	0	Offerynnau arian parod	0	0	0
298	0	298	Cyfrifon arian parod	228	0	228
0	0	0	Asedau cyfredol net	0	0	0
298	0	298	Is-gyfanswm yr arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod	228	0	228
			Ecwitiai			
9,687	0	9,687	Y Deyrnas Unedig – wedi'i ddyfynnu	10,627	0	10,627
0	11,176	11,176	Cronfeydd cyfunol tramor – heb eu dyfynnu	0	10,832	10,832
5,315	0	5,315	Yr Unol Daleithiau	5,117	0	5,117
199	0	199	Canada	205	0	205
1,639	0	1,639	Japan	1,527	0	1,527
0	546	546	Y Môr Tawel	0	469	469
0	4,371	4,371	Marchnadoedd datblygol	0	3,345	3,345
0	0	0	Cronfeydd cyfunol tramor – wedi eu dyfynnu	0	0	0
1,391	0	1,391	Ewropeaidd ac eithrio'r Deyrnas Unedig	1,239	0	1,239
18,231	16,093	34,324	Is-gyfanswm yr Ecwitiai	18,715	14,646	33,361
			Bondiau			
3,030	0	3,030	Mynegai Llywodraeth y Deyrnas Unedig	1,795	0	1,795
0	5,265	5,265	Y Deyrnas Unedig, Corfforaethol	0	4,598	4,598
3,030	5,265	8,295	Is-gyfanswm y Bondiau	1,795	4,598	6,393
			Eiddo			
0	0	0	Y Deyrnas Unedig	0	0	0
0	0	0	Tramor – wedi'i ddyfynnu	0	0	0
0	0	0	Tramor	0	0	0
0	6,755	6,755	Cronfeydd Eiddo	0	5,587	5,587
0	6,755	6,755	Is-gyfanswm yr Eiddo	0	5,587	5,587
21,559	28,113	49,672	Cyfanswm yr Asedau	20,738	24,831	45,569

O ganlyniad i bandemig COVID-19, mae buddsoddiadau cronfeydd pensiwn wedi bod yn destun anwadalrwydd. Mae'r marchnadoedd, fodd bynnag, wedi parhau i fasnachu ac, er y cydnabyddir bod yr anwadalrwydd yn bodoli, mae gwybodaeth ar gael i fesur yr offerynnau ariannol ar 31 Mawrth 2020. Mae rhai marchnadoedd buddsoddi, yn enwedig ecwitiai, wedi adennill cyfran sylweddol o'r colledion yr aethpwyd iddynt o isafbwyntiau diwedd mis Mawrth,

gyda gwerth y cronfeydd ar ddiwedd mis Ebrill 2020 yn £2,512 miliwn, cynnydd o 5% oddi ar brisiad 31 Mawrth 2020.

Fodd bynnag, mae'r rhagolygon yn parhau i fod yn hynod o ansicr ar gyfer marchnadoedd ariannol a'r economi, a hynny yn y Deyrnas Unedig ac yn fyd-eang, fel ei gilydd. Efallai y bydd yr effaith ar Gronfa Bensiwn Dyfed i'w gweld y flwyddyn ariannol nesaf, ynghyd â photensial o effaith ariannol, ac iddi gostau uwch a cholli incwm difidend/buddsoddiad posibl, i'w weld yn ystod 2020-21. Mae'r maes hwn yn cael ei reoli'n ofalus, gyda chyswllt a diweddariadau rheolaidd yn dod i law gan y rheolwyr buddsoddi ac ymgynghorydd annibynnol Cronfa Bensiwn Dyfed.

Y sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau a Rhwymedigaethau

Aseswyd y rhwymedigaethau ar sail actiwaraid, gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanol, sef amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy yn y blynyddoedd i ddod yn ddibynnol ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, lefelau cyflogau, ac ati.

Mae Cost y Gwasanaeth Cyfredol yn cynnwys lwfans ar gyfer y buddion 'gorau o ran' McCloud/Sargeant a gronnwyd gan aelodau yr effeithiwyd arnynt yn ystod 2019-20.

Amcangyfrifwyd y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol gan Mercer, sef cwmni o actiwariaid annibynnol, ac mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân wedi cael ei brisio gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Mae'r amcangyfrifon ar gyfer Cynllun Pensiwn Dyfed (y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol) yn seiliedig ar y prisiad llawn diweddaraf o'r cynllun ar 1 Ebrill 2020.

Roedd y rhagdybiaethau perthnasol a ddefnyddiwyd gan yr actiwari fel a ganlyn:

2018-19	Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	2019-20
Rhagdybiaethau o ran marwolaethau		
<i>Hirhoedledd ar adeg ymddeol ar gyfer pensiynwyr cyfredol</i>		
23.0	Dynion	23.0
25.7	Menywod	24.9
<i>Hirhoedledd ar adeg ymddeol ar gyfer pensiynwyr yn y dyfodol</i>		
25.2	Dynion	24.5
28.1	Menywod	27.1
<i>Rhagdybiaethau eraill</i>		
2.2%	Cyfradd chwyddiant	2.1%
3.7%	Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau	3.6%
2.3%	Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau	2.2%
2.5%	Cyfradd ar gyfer rhwymedigaethau'r cynllun disgowntio	2.4%
2.2%	Cyfradd ailbrisio CARE	2.1%

2018-19	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	2019-20
Rhagdybiaethau o ran marwolaethau		
<i>Hirhoedledd ar adeg ymddeol ar gyfer pensiynwyr cyfredol</i>		
22.0	Dynion	21.3
22.0	Menywod	21.3
<i>Hirhoedledd ar adeg ymddeol ar gyfer pensiynwyr yn y dyfodol</i>		
23.9	Dynion	23.0
23.9	Menywod	23.0
<i>Rhagdybiaethau eraill</i>		
2.35%	Cyfradd chwyddiant	2.00%
4.35%	Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau	4.00%
2.35%	Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau	2.00%
2.45%	Cyfradd ar gyfer rhwymedigaethau'r cynllun disgowntio	2.25%
4.35%	Cyfradd ailbrisio CARE	4.00%

Mae'r amcangyfrif o ymrwymiad y buddion wedi'u diffinio yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraid a nodir yn y tabl uchod.

Hyd pwysedig amcangyfrifedig ymrwymiad y buddion diffiniedig yw 19 mlynedd ar gyfer Cynllun y Diffoddwyr Tân, ac 20 mlynedd ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Efallai y bydd gan fathau eraill o rwymedi lefelau gwahanol o sensitifrwydd i'r rhagdybiaethau hyn; felly mae'r dadansoddiadau o'r sensitifrwydd, a welir isod, wedi'u pennu yn seiliedig ar fod newidiadau rhesymol bosibl yn digwydd i'r rhagdybiaethau ar ddiwedd y cyfnod adrodd, ac yn tybio, yn achos pob newid, fod y rhagdybiaeth a ddadansoddwyd yn newid tra bo'r holl ragdybiaethau eraill yn parhau'n ddigyfnewid. Er enghraifft, mae'r rhagdybiaethau o ran hirhoedledd yn tybio bod disgwyliad oes yn codi neu'n disgyn ar gyfer dynion a menywod. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a bydd newidiadau o ran rhai rhagdybiaethau, o bosibl, yn rhyng-gysylltiedig. Mae'r amcangyfrifon yn y dadansoddiad o sensitifrwydd wedi dilyn y polisïau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun, h.y. ar sail actiwaraid, gan ddefnyddio'r dull credydu uned ragamcanol. Ni newidiodd y dulliau a'r mathau o ragdybiaethau a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiad sensitifrwydd isod o'r rhai a ddefnyddiwyd yn y cyfnod blaenorol. Fodd bynnag, cyflwynwyd categori dadansoddi sensitifrwydd newydd o ran y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn 2019-20, a hynny ar gyfer newid o +/- 1% yn yr enillion buddsoddi.

Effaith y rhagdybiaethau ar yr ymrwymiad – y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

	Yn ôl yr hyn a Adroddwyd	Cyfradd Ddisgowntio Cynnydd o 0.1%	Chwyddiant Cynnydd o 0.1%	Twf mewn Cyflogau Cynnydd o 0.1%	Disgwyliad Oes Cynnydd o 1 flwyddyn	* newid o +/-1% yn enillion buddsoddi 2019-20	
						+1%	-1%
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau	(67,328)	(66,026)	(68,655)	(67,568)	(69,122)	(67,328)	(67,328)
Asedau	45,569	45,569	45,569	45,569	45,569	46,025	45,113
(Diffyg)/Gwarged	(21,759)	(20,457)	(23,086)	(21,999)	(23,553)	(21,303)	(22,215)
Cost Rhagamcanol y Gwasanaeth ar gyfer y Flwyddyn Ddilynol	2,063	2,004	2,124	2,063	2,124	2,063	2,063
Cost Rhagamcanol y Llog Net ar gyfer y Flwyddyn Ddilynol	510	499	543	517	554	499	521

* Rhagdybiaeth newydd wedi'i chyflwyno yn 2019-20 o ran y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

	Yn ôl yr hyn a Adroddwyd	Y Gyfradd Ddisgowntio ar rwymedigaethau Cynnydd o 0.5%	Cynnydd mewn Cyflogau Cynnydd o 0.5%	Disgwyliad Oes Cynnydd o 1 flwyddyn £000	Cynnydd mewn Pensiynau Cynnydd o 0.5%
	£000	£000	£000	£000	£000
Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	(492,887)	(448,887)	(496,887)	(507,887)	(529,887)

Yr Effaith ar Lifoedd Arian yr Awdurdod

Rydym yn cydnabod cost buddion ymddeoliad yng nghost y gwasanaethau yr adroddir amdanynt, pan fyddant yn cael eu hennill gan y cyflogeion, yn hytrach na phan gaiff y buddion eu talu yn y pen draw ar ffurf pensiynau. Fodd bynnag, mae'r tâl y mae'n ofynnol i ni ei godi yn ôl yr ardoll yn seiliedig ar yr arian parod sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol y buddion ôl-gyflogaeth/ymddeol ei thynnu'n ôl allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Cafodd y trafodiadau yn y tabl blaenorol eu gwneud yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac ym Malans y Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

Mae'r tabl uchod yn dangos y swm a gynhwysir yn y Fantolen sy'n deillio o ymrwymiad yr Awdurdod mewn perthynas â'i gynlluniau o ran buddion wedi'u diffinio.

Nodyn 31 – Natur a Maint y Risgiau sy'n deillio o Offerynnau Ariannol

Mae gweithgarwch yr Awdurdod yn golygu ei fod yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- Risgiau credyd – y posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu talu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod.
- Risgiau hylifedd – y posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod gyllid i fodloni ei ymrwymadau i wneud taliadau.
- Risgiau o ran y farchnad – y posibilrwydd o golled ariannol i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau o ran mesurau tebyg i'r gyfradd llog a symudiadau yn y farchnad stoc.

Mae rhaglen rheoli risgiau gyffredinol yr Awdurdod yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy'r marchnadoedd ariannol, ac yn ceisio lleihau'r effeithiau andwyol posibl ar yr adnoddau sydd ar gael i ariannu'r gwasanaethau. Cynhelir gweithgareddau rheoli risgiau ariannol yn unol â pholisïau a gymeradwywyd gan yr Awdurdod yn Strategaeth Rheoli Flynyddol y Trysorlys. Mae'r Awdurdod yn darparu egwyddorion ysgrifenedig ar gyfer rheoli risgiau cyffredinol, yn ogystal â chanllawiau ysgrifenedig sy'n ymwneud â meysydd penodol, er enghraifft risgiau o ran cyfraddau llog, credyd a buddsoddi arian dros ben.

Risgiau Credyd

Mae risgiau credyd yn deillio o adneuon gyda banciau a sefydliadau ariannol; mae gwerth cynnig credyd i gwsmeriaid yr Awdurdod yn isel, ac nid ystyrir hyn yn risg.

Sicrheir bod y risg mor fach â phosibl trwy'r strategaeth Buddsoddi Blynnyddol, sy'n ei gwneud yn ofynnol na chaiff arian ei adneuo gyda sefydliadau ariannol oni bai eu bod yn bodloni meini prawf credyd penodol. Mae'r symiau a fuddsoddir yn gyfyngedig i symiau darbodus a fforddiadwy, fel yr amlinellir yn y strategaeth a gymeradwywyd.

Y strategaeth bresennol yw buddsoddi'n fewnol, cyn belled ag y bo modd, gan felly lleihau'r angen i fenthycu, a lleihau gwarged yr arian parod sydd ar gael i'w fuddsoddi, yn ogystal â'r cyfnodau y mae'r gwargedion hynny ar gael.

Mae'r Awdurdod yn fwyaf agored i risgiau credyd mewn perthynas â'i fuddsoddiadau gyda'i fanc. Mae profiad diweddar wedi dangos mai yn anaml y mae endidau o'r fath yn methu bodloni eu hymrwymadau. Mae yna risg o fethu adfer yr arian yn gysylltiedig â holl adneuon yr Awdurdod, ond nid oedd unrhyw dystiolaeth ar 31 Mawrth 2020 fod hyn yn debygol o gael ei wireddu.

Risgiau Hylifedd

Mae'r Awdurdod yn monitro balans ei arian parod er mwyn sicrhau bod arian parod ar gael yn ôl yr angen. Os bydd symudiadau annisgwyl yn digwydd, bydd yr Awdurdod yn gallu cyrchu benthyciadau yn rhwydd gan Swyddfa Rheoli Dyled y Deyrnas Unedig. Nid oes yna risg sylweddol na fydd yn gallu sicrhau cyllid i fodloni ei ymrwymadau o dan offerynnau ariannol. Yn lle hynny, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym i atgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg pan fydd y cyfraddau llog yn anffafriol. Y strategaeth yw sicrhau bod benthyciadau yn aeddfedu o fewn y terfynau cymeradwy a ddangosir yn y tabl isod, a hynny trwy gyfuniad o gynllunio'n ofalus ar gyfer y benthyciadau newydd a godir, a gwneud ad-daliadau cynnar (lle y bo'n ddarbodus gwneud hynny). Mae dadansoddiad o aeddfedrwydd y rhwymedigaethau ariannol fel a ganlyn:

	Terfynau isaf a gymeradwywyd	Terfynau uchaf a gymeradwywyd	Gwirioneddol 31 Mawrth 2020 £000	% 31 Mawrth 2020
Llai na blwyddyn	0%	30%	1,268	7%
Rhwng 1 a 2 flynedd	0%	30%	196	1%
Rhwng 2 a 5 mlynedd	0%	50%	2,809	14%
Rhwng 5 a 10 mlynedd	0%	75%	3,000	15%
Dros 10 mlynedd	25%	90%	12,465	63%
Cyfanswm			19,738	100%

	Terfynau isaf a gymeradwywyd	Terfynau uchaf a gymeradwywyd	Gwirioneddol 31 Mawrth 2019 £000	% 31 Mawrth 2019
Llai na blwyddyn	0%	30%	1,321	8%
Rhwng 1 a 2 flynedd	0%	30%	268	2%
Rhwng 2 a 5 mlynedd	0%	50%	450	3%
Rhwng 5 a 10 mlynedd	0%	75%	5,555	32%
Dros 10 mlynedd	25%	90%	9,465	55%
Cyfanswm			17,059	100%

Risgiau o ran y Farchnad

Risgiau o ran y Gyfradd Llog

Mae'r Awdurdod yn agored i risgiau yn nhermau'r modd y mae'n dod i gysylltiad â symudiadau yn y gyfradd llog ar ei fenthyciadau a'i fuddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod. Er enghraifft, byddai cynnydd yn y cyfraddau llog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg rhwymedigaethau'r benthyciadau yn disgyn
- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiadwy – bydd cost y llog y codir tâl amdano ar y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn codi
- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiadwy – bydd incwm y llog a gredydir i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn codi
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn disgyn.

Ni chaff benthyciadau eu cario ar werth teg, felly ni fyddai enillion neu golledion dibwys ar fenthyciadau ar gyfradd sefydlog yn effeithio ar y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau nac ar Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall. Fodd bynnag, bydd newidiadau i'r llog sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ar gyfradd amrywiadwy yn cael eu postio i'r Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau ac yn effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol.

Risgiau o ran Prisiau

Nid yw'r Awdurdod yn buddsoddi mewn cyfranddaliadau ecwiti, ac nid yw'n agored i risgiau o ran prisiau.

Risgiau o ran y Gyfnewidfa Dramor

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau ariannol a ddelir ar ffurf arian cyfred tramor, ac felly nid yw'n agored i golledion sy'n deillio o symudiadau yn y cyfraddau cyfnewid.

Nodyn 32 – Rhwymedigaeth Amodol

Achos 'McCloud/Sargeant'

Ar 18 Rhagfyr 2018, cyflwynodd y Llys Apêl ei ddyfarniad, gan gadarnhau'r farn bod yr amddiffyniadau trosiannol a gyflwynwyd gyda'r Pensiwn Diffoddwyr Tân newydd yn 2015 yn gwahaniaethu'n anghyfreithlon ar sail oedran. Trosglwyddodd y dyfarniad yr achos i'r Tribiwnlys Cyflogaeth iddo ystyried rhwymedi i'r canlyniad. Fodd bynnag, cyn cymryd y cam hwn, cyflwynodd y Llywodraeth gais i'r Goruchaf Lys yn gofyn am ganiatâd i apelio yn erbyn penderfyniad y Llys Apêl. Gwrthodwyd hyn ar 27 Mehefin 2019.

Ar 15 Gorffennaf 2019, rhyddhaodd y Llywodraeth ddatganiad ysgrifenedig yn derbyn penderfyniad y Llys yn Her Amddiffyn Trosiannol y Diffoddwyr Tân. Yn dilyn hynny, cyhoeddodd y Tribiwnlys Cyflogaeth Orchymyn dros dro ar 18 Rhagfyr 2019, sy'n ymwneud â hawlwr yn unig. Mae'r Gorchymyn yn trin hawlwr fel rhai sy'n bodloni'r meini prawf oedran ni waeth beth fo'u hoedran go iawn, ar yr amod eu bod yn y cynllun ar 31 Mawrth 2012 a 31 Mawrth 2015.

Nid yw'r Gorchymyn yn pennu'r modd y dylid delio â'r rhai nad ydynt yn hawlio ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mae'r Llywodraeth wedi cadarnhau ei bwriad, sef y bydd yr un driniaeth yn berthnasol i bob aelod o'r cynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus, gan gynnwys Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (p'un a yw'r aelodau yn hawlwr ai peidio), sydd yn yr un sefyllfa gyfreithiol a gwirioneddol â'r hawlwr.

Er mwyn cydymffurfio â Gorchymyn y Tribiwnlys Cyflogaeth, mae Awdurdodau Tân ac Achub yn aros am gyfarwyddyd pellach gan y Llywodraeth ar y camau ymarferol i weithredu'r rhwymedi, ac wedi cael cyngor na ddylid cymryd unrhyw gamau ar hyn o bryd. O ganlyniad, y safbwynt yw bod pob hawl yn parhau o dan reolau Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (Cymru) 2015. Mae hyn yn sicrhau cysondeb, ac felly pan fydd y rhwymedi yn cael ei roi ar waith, bydd pob aelod yn yr un safle gwreiddiol. Disgwylir y penderfyniad terfynol ym mis Gorffennaf 2020, ond rhagwelir y gall gymryd cryn amser cyn y gellir rhoi'r rhwymedi ar waith ar gyfer yr holl hawlwr a'r rhai nad ydynt yn hawlio.

Achos 'O'Brien'

Dyfarnwyd gan y Llysoedd fod penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod y gallai gweithiwr rhan-amser brynu gwasanaeth pensiynadwy yn ôl-weithredol yn benderfyniad anghywir, ac na ddylid pennu unrhyw derfyn o'r fath. Gallai hyn gael effaith sylweddol ar y Cynllun Pensiwn Diwygiedig, a oedd yn cyfyngu ar wasanaeth yn y gorffennol i 1 Gorffennaf 2000. Ar hyn o bryd, nid oes gennym ragor o fanylion am yr Apeliadau na'r rhwymedïau posibl.

**CYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN AR GYFER Y FLWYDDYN A
DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2020**

2018-19 £000		2019-20 £000
	Cyfraniadau sy'n Dderbyniadwy:	
	Cyflogwr:	
(3,168)	– Arferol	(5,513)
(498)	– Ymddeoliadau cynnar (salwch)	(420)
(2,560)	– Aelodau	(2,754)
<u>(6,226)</u>		<u>(8,687)</u>
(157)	Trosglwyddiadau unigol o gynlluniau eraill	(294)
(6,383)		(8,981)
	Buddion sy'n Daladwy:	
11,453	– Pensiwn	12,144
1,955	– Cyfnewidiadau a buddion cyfandaliadau ymddeoliad	3,878
0	– Cyfandaliad marwolaeth	232
<u>13,408</u>		<u>16,254</u>
	Taliadau i ymadawyr ac o ganlyniad iddynt:	
8	– Trosglwyddiadau unigol i gynlluniau eraill	411
13,416		16,665
7,033	Diffyg am y flwyddyn cyn grantiau derbyniadwy gan Lywodraeth Cymru	7,684
(7,033)	Grant ategol Derbyniadwy gan Lywodraeth Cymru	(7,648)
0	Y swm net sy'n daladwy/dderbyniadwy ar gyfer y flwyddyn	0

DATGANIADAU O ASEDAU NET AR 31 MAWRTH 2020

2018-19 £000		2019-20 £000
	<u>Asedau Cyfredol:</u>	
0	Y swm sy'n daladwy gan y Gronfa Gyffredinol	0
75	Y swm sy'n daladwy gan Lywodraeth Cymru	2,967
75	Cyfanswm yr Asedau Cyfredol	2,967
	<u>Rhwymedigaethau Cyfredol:</u>	
(75)	Y swm sy'n daladwy i'r Gronfa Gyffredinol	(2,967)
0	Y swm sy'n daladwy i Lywodraeth Cymru	0
(75)	Cyfanswm y Rhwymedigaethau Cyfredol	(2,967)

NODIADAU I GYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, ac mae'n cynnwys cynlluniau pensiwn 1992, 2006 a 2015, ynghyd â Chynllun Pensiwn Diwygiedig y Diffoddwyr Tân, ac fe'i gweinyddir gan yr Awdurdod. Cyflwynodd cynllun 2015 gyfraddau cyfraniadau newydd ar gyfer cyflogwyr a chyflogeion fel ei gilydd, ynghyd â gostyngiad o ran y buddion pensiwn. Bydd aelodau o gynlluniau 1992 a 2006, nad ydynt yn bodloni'r meini prawf rhagnodedig, yn trosglwyddo i gynllun 2015 o dan drefniant tapr. Ar 1 Ebrill 2016, cyflwynwyd y Cynllun Pensiwn Diwygiedig a ddargedwir, a hynny yn ychwanegol at y cynlluniau gwreiddiol yn 1992, 2006 a 2015. Roedd y cynllun yn caniatáu i unigolion a gyflogwyd yn aelodau o staff ar alwad rhwng y blynyddoedd 2000 a 2006 brynu gwasanaeth yn ôl. Pe bai'r unigolion yn parhau i fod yn gyflogeion, yna gallent fanteisio ar y Cynllun Pensiwn Diwygiedig a ddargedwir, sy'n cynnig yr un cyfraddau o ran cyfraniadau â chynllun 1992.

Telir cyfraniadau'r cyflogeion a'r cyflogwr i'r Gronfa, a gwneir taliadau ohoni i'r pensiyndwyr. Mae lefelau cyfraniadau'r cyflogeion a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau cyflog pensiyndwyr a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn destun ailbrisiadau tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Ni chaiff y cynllun ei ariannu, nid oes iddo unrhyw asedau buddsoddi, a thelir unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau sy'n dderbyniadwy trwy Grantiau Ategol gan Lywodraeth Cymru.

Mae trosglwyddiadau i mewn i'r cynllun yn drosglwyddiadau o fuddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer cyflogeion newydd neu gyflogeion cyfredol, ac mae trosglwyddiadau allan yn drosglwyddiadau o fuddion ar gyfer cyflogeion sydd wedi gadael yr Awdurdod ac sydd wedi ymuno â chynllun pensiwn arall. Yr Awdurdod sy'n gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i mewn i'r gronfa, a'r costau hyn a nodir yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad o swm y Grant Ategol sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru, a thelir 80% o'r amcangyfrif yn ychwanegol at y gwarged/diffyg (ased/rhwymedigaeth) sy'n daladwy/derbyniadwy o'r flwyddyn flaenorol. Telir hyn ym mis Awst bob blwyddyn. Fel y cyfryw, cyfatebir unrhyw ased/rwymedigaeth ar y Gronfa Bensiwn â gwerth cyfatebol ar fantolen yr Awdurdod. Roedd yr amcangyfrif ar gyfer 2019-20 yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân a fyddai'n ymddeol yn ystod y flwyddyn, yn seiliedig ar oedran a nifer y blynyddoedd o wasanaeth; o hyn gellir amcangyfrif y taliadau cyfnewid a fyddai'n daladwy, ynghyd â'r taliadau pensiwn ychwanegol.

Mae'r polisiâu cyfrifyddu a fabwysiadwyd ar gyfer creu Cyfrif y Gronfa Bensiwn yn cyd-fynd â'r arfer a argymhellir, ac yn dilyn yr arferion hynny sy'n berthnasol i ddatganiadau sylfaenol yr Awdurdod.

Cyfraddau Cyfraniadau

O dan Reoliadau Pensiwn y Diffoddwyr Tân, roedd cyfradd cyfraniadau'r cyflogwr ar gyfer cynllun 2015 yn 27.3% o'r cyflog pensiynadwy, ac roedd cyfraddau'r cyflogaion yn unol â bandiau'r cyflog pensiynadwy y manylir arnynt isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	% Cyfradd Cyfraniadau 2019-20
Hyd at ac yn cynnwys £27,818	11.0
Mwy na £27,818 a hyd at £51,515, yn gynnwysedig	12.9
Mwy na £51,515 a hyd at £142,500, yn gynnwysedig	13.5
Mwy na £142,500	14.5

Ar gyfer cynllun 2006, roedd cyfraniadau'r cyflogwr yn 26.6% o'r cyflog pensiynadwy, ac roedd cyfraddau'r cyflogaion yn unol â bandiau'r cyflog pensiynadwy y manylir arnynt isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	% Cyfradd Cyfraniadau 2019-20
Hyd at ac yn cynnwys £15,609	8.5
Mwy na £15,609 a hyd at £21,852, yn gynnwysedig	9.4
Mwy na £21,852 a hyd at £31,218, yn gynnwysedig	10.4
Mwy na £31,218 a hyd at £41,624, yn gynnwysedig	10.9
Mwy na £41,624 a hyd at £52,030, yn gynnwysedig	11.2
Mwy na £52,030 a hyd at £62,436, yn gynnwysedig	11.3
Mwy na £62,436 a hyd at £104,060, yn gynnwysedig	11.7
Mwy na £104,060 a hyd at £124,872, yn gynnwysedig	12.1
Mwy na £124,872	12.5

Ar gyfer cynllun 1992 a'r cynlluniau Diwygiedig, roedd cyfradd cyfraniadau'r cyflogwr yn 29.3% o'r cyflog pensiynadwy, ac roedd cyfraddau'r cyflogaion yn unol â bandiau'r cyflog pensiynadwy y manylir arnynt isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	% Cyfradd Cyfraniadau 2019-20
Hyd at ac yn cynnwys £15,609	11.0
Mwy na £15,609 a hyd at £21,852, yn gynnwysedig	12.2
Mwy na £21,852 a hyd at £31,218, yn gynnwysedig	14.2
Mwy na £31,218 a hyd at £41,624, yn gynnwysedig	14.7
Mwy na £41,624 a hyd at £52,030, yn gynnwysedig	15.2
Mwy na £52,030 a hyd at £62,436, yn gynnwysedig	15.5
Mwy na £62,436 a hyd at £104,060, yn gynnwysedig	16.0
Mwy na £104,060 a hyd at £124,872, yn gynnwysedig	16.5
Mwy na £124,872	17.0

Nid yw Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn gwneud cyfrif am rwymedigaethau ar gyfer pensiynau a buddion eraill ar ôl diwedd y cyfnod gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion ymrwymadau hirdymor y pensiynau i'w gweld yn Nodyn 30 i'r datganiadau ariannol craidd (£492.887 miliwn ar 31 Mawrth 2020 a £524.287 miliwn ar 31 Mawrth 2019).

Rhestr o Dermau a Ddefnyddir yn y Datganiad o Gyfrifon

ADDASIAD Y FLWYDDYN FLAENOROL

Addasiadau perthnasol sy'n gysylltiedig â blynyddoedd blaenorol, ac sy'n deillio o newidiadau mewn polisiau cyfrifyddu neu o gywiro cyfeiliornadau sylfaenol. Nid yw hyn yn cynnwys cywiriadau cylchol arferol nac addasiadau i amcangyfrifon cyfrifyddu a wnaed mewn blynyddoedd blaenorol.

AMHARIAD

Gostyngiad yng ngwerth ased anghyfredol i werth sy'n is na'i swm adferadwy, sef yr uchaf o werth teg yr ased llai'r costau o'i werthu a'i werth mewn defnydd.

ARCHWILIAD O GYFRIFON

Archwiliad annibynnol o faterion ariannol yr Awdurdod.

ARIANNU CYFALAF

Cyllid a godir i dalu am wariant cyfalaf. Mae yna amrywiaeth o ddulliau ar gael i ariannu gwariant cyfalaf, gan gynnwys benthyca, lesio, ariannu refeniw uniongyrchol, derbyniadau cyfalaf defnyddiadwy, grantiau cyfalaf, cyfraniadau cyfalaf, cronfeydd refeniw wrth gefn, a Chronfeydd Wrth Gefn wedi'u clustnodi.

ASED

Eitem sydd o werth i'r Awdurdod mewn termau ariannol. Caiff asedau eu categoreiddio'n rhai cyfredol neu anghyfredol:

- Bydd ased cyfredol yn cael ei ddefnyddio neu'n colli ei werth materol ym mhen y flwyddyn ariannol nesaf (e.e. arian parod a stoc);
- Mae ased anghyfredol yn darparu buddion i'r Awdurdod ac i'r gwasanaethau y mae'n eu darparu am gyfnod o fwy na blwyddyn, a gall fod yn ddiriaethol, e.e. gorsaf dân; neu'n anniriaethol, e.e. trwyddedau meddalwedd gyfrifiadurol.

ASEDAU ANNIRIAETHOL

Gellir diffinio eitem anniriaethol (heb fod yn ffisegol) yn ased y mae'r mynediad at fuddion economaidd y dyfodol y mae'n eu cynrychioli yn cael eu rheoli gan yr endid sy'n adrodd. Mae asedau anniriaethol yr Awdurdod yn cynnwys trwyddedau meddalwedd gyfrifiadurol.

ASEDAU DIGWYDDIADOL

Mae ased digwyddiadol yn ased posibl sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol y bydd eu bodolaeth ddim ond yn cael eu cadarnhau gan un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol, nad ydynt o dan reolaeth lwyf yr Awdurdod.

ASEDAU SEILWAITH

Asedau anghyfredol sy'n perthyn i'r Awdurdod ac na ellir eu trosglwyddo na'u gwerthu, a lle nad yw gwariant yn adferadwy ond trwy ddefnydd parhaus o'r ased a grëwyd. Un enghraifft yw hydrantau.

BENTHYCA

Defnyddio arian parod a ddarperir gan barti arall i dalu am wariant, a hynny ar sail cytundeb i ad-dalu'r arian parod yn y dyfodol; fel arfer, codir tâl llog yn ychwanegol at y swm gwreiddiol.

BUDDION YMDDEOL

Pob math o ystyriaeth a roddir gan yr Awdurdod yn gyfnewid am wasanaethau a ddarperir gan gyflogaeth, ac sy'n daladwy ar ôl i'r gyflogaeth ddod i ben.

BUDDION YN ÔL DISGRESIWN (PENSIYNAU)

Buddion ymddeol, nad oes gan y cyflogwr unrhyw rwymedigaeth gyfreithiol, contractiol nac adeiladol i'w dyfarnu, ac a ddyfernir o dan bwerau yn ôl disgrisiwn yr Awdurdod, er enghraifft Rheoliadau Llywodraeth Leol (Taliadau yn ôl Disgrisiwn) 1996.

BUDDSODDIADAU (CRONFA BENSIWN)

Gwneir cyfrif o fuddsoddiadau'r Gronfa Bensiwn yn natganiadau'r gronfa honno. Fodd bynnag, mae hefyd yn ofynnol i awdurdodau ddatgelu'r gyfran y gellir ei phriodoli o asedau'r cynllun pensiwn, sy'n gysylltiedig â'u rhwymedigaethau sylfaenol, a hynny yn rhan o'r gofynion datgelu sy'n berthnasol i fuddion ymddeol.

BWRDD BENTHYCIADAU GWAITH CYHOEDDUS (PWLB)

Asiantaeth y Llywodraeth Ganolog sy'n darparu benthyciadau am flwyddyn neu ragor i awdurdodau ar gyfraddau llog nad ydynt ond ychydig yn uwch na'r rheiny y gall y llywodraeth eu benthycu ei hun.

CIPFA

Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth.

CONTRACT HIRDYMR

Contract a wnaed ar gyfer dylunio, cynhyrchu neu adeiladu ased unigol sylweddol neu ddarparu gwasanaeth (neu gyfuniad o asedau neu wasanaethau sydd, gyda'i gilydd, yn gyfystyr ag un prosiect), lle mae'r amser a gymerir i gwblhau'r contract, i raddau helaeth, yn golygu bod gweithgarwch y contract yn perthyn i fwy nag un cyfnod cyfrifyddu.

COST GWASANAETHAU YN Y GORFFENNOL (PENSIYNAU)

Yn achos cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio, y cynnydd yng ngwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun sy'n ymwneud â gwasanaeth cyflogai mewn cyfnodau blaenorol sy'n codi yn y cyfnod cyfredol, a hynny o ganlyniad i gyflwyno neu wella buddion ymddeol.

COST LLOG (PENSIYNAU)

Ar gyfer cynllun â buddion wedi'u diffinio, y cynnydd disgwylid yn ystod cyfnod gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun am fod y buddion un cyfnod yn nes at gael eu setlo.

COST Y GWASANAETHAU CYFREDOL (PENSIYNAU)

Y cynnydd yng ngwerth presennol rhwymedigaethau cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio y disgwylir iddo ddeillio o wasanaeth cyflogaion yn y cyfnod cyfredol.

CREDYDWR

Y swm sy'n ddyledus gan yr Awdurdod ar gyfer gwaith a wnaed, nwyddau a ddaeth i law, neu wasanaethau a roddwyd o fewn y cyfnod cyfrifyddu, ond na thalwyd taliad ar eu cyfer erbyn diwedd y cyfnod cyfrifyddu hwnnw.

CRONFEYDD WRTH GEFN

Croniad o wargedion, diffygion a dyraniadau dros y blynyddoedd diwethaf. Mae Cronfeydd Wrth Gefn o natur referniw ar gael, a gellir eu gwario neu eu clustnodi yn ôl disgrisiwn yr Awdurdod. Ni ellir defnyddio rhai Cronfeydd Wrth Gefn Cyfalaf, e.e. Cyfrif Addasu'r Cyfalaf, i fodloni'r gwariant cyfredol.

CRONIADAU

Symiau a gynhwysir yn y cyfrifon terfynol i gydnabod incwm a gwariant referniw a chyfalaf a enillwyd, neu yr aed iddynt, yn ystod y flwyddyn ariannol, ond nad oedd y taliad gwirioneddol wedi dod i law, neu nad oedd wedi cael ei dalu, ar 31 Mawrth.

CYDNABYDDIAETH ARIANNOL

Yr holl symiau a dalwyd i gyflogai neu sy'n daladwy iddo, y symiau sy'n ddyledus trwy lwfansau treuliau (cyhyd ag y gellir codi tâl am y symiau hynny ar dreth incwm y Deyrnas Unedig), a gwerth ariannol unrhyw fuddion eraill. Symiau nad oeddent ar ffurf arian parod. Mae cyfraniadau pensiwn sy'n daladwy gan y cyflogwr yn eithriedig.

CYFNOD CYFRIFYDDU

Y cyfnod o amser a gwmpesir gan y cyfrifon; fel arfer, cyfnod o ddeuddeng mis sy'n dechrau ar 1 Ebrill. Diwedd y cyfnod cyfrifyddu yw dyddiad y Fantolen.

CYLLIDEB

Y rhagolwg o wariant refeniw net a chyfalaf dros y cyfnod cyfrifyddu.

CYNLLUN PENSIWN Â BUDDION WEDI'U DIFFINIO

Cynlluniau pensiwn lle mae'r buddion a geir gan y cyfranogwyr yn annibynnol ar y cyfraniadau a delir, ac nad ydynt yn uniongyrchol gysylltiedig â buddsoddiadau'r cynllun.

DARPARIAETH

Swm a neilltuir yn y cyfrifon ar gyfer rhwymedigaethau neu golledion yn y dyfodol, sy'n sicrhau neu'n debygol iawn o ddigwydd, ond bod eu symiau neu eu dyddiadau yn amhenodol.

DARPARIAETH ISAFSWM REFENIW

Yr isafswm y mae'n rhaid ei godi ar y cyfrif refeniw bob blwyddyn er mwyn darparu ar gyfer ad-dalu benthyciadau a symiau eraill a fenthycir gan yr Awdurdod.

DATGANIAD O INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Cyfrif yr Awdurdod sy'n adrodd am y gost net ar gyfer blwyddyn y swyddogaethau y mae'n gyfrifol amdanynt, ac sy'n arddangos y modd y mae'r gost honno wedi cael ei hariannu o braeseptau, grantiau ac incwm arall.

DERBYNIADAU CYFALAF

Yr elw o waredu tir ac asedau anghyfredol eraill. Gellir defnyddio cyfrannau o dderbyniadau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd, a hynny o fewn rheolau a bennir gan y llywodraeth, ond ni ellir eu defnyddio i ariannu gwariant refeniw.

DIBRISANT

Mesur o ran cost traul, defnydd neu ostyngiad arall yn oes economaidd ddefnyddiol asedau anghyfredol yr Awdurdod yn ystod y cyfnod cyfrifyddu, pa un a yw'n deillio o ddefnydd, treigl amser neu ddarfodiad, a hynny naill ai trwy newidiadau ym maes technoleg neu newidiadau eraill.

DIGWYDDIADAU AR ÔL DYDDIAD Y FANTOLEN

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, yn rhai ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng dyddiad y Fantolen a'r dyddiad y rhoddir awdurdod i'r Datganiad o Gyfrifon gael ei gyhoeddi.

DYLEDWR

Y swm sy'n ddyledus i'r Awdurdod am waith a wnaed, nwyddau a ddaeth i law, neu wasanaethau a roddwyd o fewn y cyfnod cyfrifyddu, ond na chafwyd taliad amdanynt erbyn diwedd y cyfnod cyfrifyddu hwnnw.

ENILLION A CHOLLEDION ACTIWARAIDD

Yn achos cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio, mae'r rhain yn cynnwys y newidiadau mewn gwargedion neu ddiffygion actiwaraid sy'n codi oherwydd:

- Nad yw digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r rhagdybiaethau actiwaraid a wnaed ar gyfer y prisiad diwethaf (enillion a cholledion yn ymwneud â phrofiad); neu
- Bod y rhagdybiaethau actiwaraid wedi newid.

ENILLION DISGWYLIEDIG O ASED AU PENSIWN

Yn achos cynllun â buddion wedi'u diffinio a ariennir, dyma'r gyfradd gyfartalog o enillion, gan gynnwys incwm a newidiadau mewn gwerth teg, ond net o dreuliau'r cynllun, a ddisgwylir dros weddill oes yr ymrwymiad cysylltiedig o ran yr asedau gwirioneddol a ddelir gan y cynllun.

GRANTIAU'R LLYWODRAETH

Grantiau gan y llywodraeth naill ai ar gyfer gwariant refeniw neu gyfalaf, a hynny yn ôl y galw am gydymffurfedd yn y gorffennol neu yn y dyfodol ag amodau penodol sy'n ymwneud â gweithgarwch yr Awdurdod. Gall y grantiau hyn fod yn benodol i gynllun penodol, neu gallant gefnogi gwariant refeniw yr Awdurdod yn gyffredinol.

GWARIANT CYFALAF

Gwariant a ddefnyddir i gaffael ased anghyfredol, a gaiff ei ddefnyddio i ddarparu gwasanaethau y tu hwnt i'r cyfnod cyfrifyddu cyfredol, neu wariant sy'n ychwanegu at werth ased anghyfredol presennol, yn hytrach na'i gynnal yn unig.

GWARIANT REFENIW

Y treuliau dyddiol o ddarparu gwasanaethau.

GWERTH NET AR BAPUR

Swm yr asedau anghyfredol a gynhwysir yn y Fantolen, h.y. eu costau hanesyddol neu eu gwerth cyfredol llai y symiau cronus sy'n darparu ar gyfer dibrisiant.

GWERTH TEG

Gwerth teg ased yw'r pris y gellid ei gyfnodwedd amdano mewn trafodiad hyd braich.

LES CYLLID

Les sydd, i raddau helaeth, yn trosglwyddo i'r lesddeiliad yr holl risgiau a gwobrau sydd ynghlwm wrth fod yn berchennog ar ased anghyfredol.

MANTOLEN

Datganiad o'r asedau, y rhwymedigaethau a'r balansau eraill a gofnodwyd ar ddiwedd y cyfnod cyfrifyddu.

OES DDEFNYDDIOL

Y cyfnod y bydd yr Awdurdod yn cael buddion o'r defnydd o ased anghyfredol.

PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Ceir diffiniad manwl o bartïon cysylltiedig yn IAS 24. I ddibenion yr Awdurdod, ystyrir bod partïon cysylltiedig yn cynnwys aelodau'r Awdurdod, y Prif Weithredwr, ei Gyfarwyddwyr, ynghyd ag aelodau agos eu teuluoedd ac aelodau yn y cartref.

POLISI'AU CYFRIFYDDU

Mae'r rhain yn pennu polisi'au a gweithdrefnau a ddefnyddir gan yr Awdurdod i baratoi ei Ddatganiadau Ariannol, gan gynnwys dulliau, systemau mesur a gweithdrefnau ar gyfer cyflwyno datgeliadau.

PRYDLES WEITHREDOL

Les lle mae'r berchnogaeth ar yr ased anghyfredol yn aros gyda'r lesddeiliad.

RHWYMEDIGAETH

Rhwymedigaeth yw lle mae ar yr Awdurdod daliad i unigolyn neu sefydliad arall.

- Mae rhwymedigaeth gyfredol yn swm a fydd yn daladwy neu y gellid ei alw yn ystod y cyfnod cyfrifyddu dilynol, e.e. credydwy'r neu arian parod a ordynnwyd.
- Mae rhwymedigaeth ohiriedig yn swm sydd, trwy drefniant, yn daladwy y tu hwnt i'r flwyddyn ddilynol ar ryw adeg yn y dyfodol, neu i'w dalu gan swm blynyddol dros gyfnod o amser.

RHWYMEDIGAETH DDIGWYDDIADOL

Mae rhwymedigaeth ddigwyddiadol naill ai:

- Yn ymrwymiad posibl sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol y bydd eu bodolaeth ddim ond yn cael eu cadarnhau gan un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol, nad ydynt o dan reolaeth lwyr yr Awdurdod; neu
- Yn rhwymedigaeth bresennol sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol lle nad yw'n debygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd, neu na ellir mesur swm yr ymrwymiad mewn modd sy'n ddigon dibynadwy.

RHWYMEDIGAETHAU'R CYNLLUN PENSIWN

Rhwymedigaethau cynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio ar gyfer alldaliadau sy'n ddyledus ar ôl dyddiad y prisiad. Mae rhwymedigaethau'r cynllun, sy'n cael eu mesur gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedol, yn adlewyrchu'r buddion y mae'r cyflogwr wedi ymrwymo i'w darparu ar gyfer gwasanaeth hyd at ddyddiad y prisiad.

TRAFODIADAU PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Mae'r Datganiad o Arfer a Argymhellir yn ei gwneud yn ofynnol datgelu unrhyw drafodiadau perthnasol rhwng yr Awdurdod a phartïon cysylltiedig, a hynny er mwyn sicrhau bod rhanddeiliaid yn ymwybodol o'r achosion pan fydd trafodiadau o'r fath yn digwydd, ynghyd â'r symiau a'r goblygiadau sy'n gysylltiedig â hynny.

Y RHAGLEN GYFALAF

Y cynlluniau cyfalaf y mae'r Awdurdod yn bwriadu eu cynnal dros gyfnod penodol o amser.